

Activiteitenverslag

2020

**Kenniscentrum
Gezinswetenschappen**

Odisee
DE CO-HOGESCHOOL

GEZINS- EN OPVOEDINGSONDERSTEUNING

- 4 LOKALE GEZINSONDERSTEUNING
- 8 VROEGE GEZINSONDERSTEUNING
- 9 OPVOEDEN BIJ EN NA SCHEIDING
- 11 GEZINSONDERSTEUNING VAN MOSLIMGEZINNEN
- 13 OPVOEDINGSONDERSTEUNING EN SUÏCIDEPREVENTIE

DIVERSITEIT

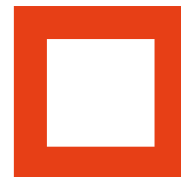
- 14 SUPERDIVERSITEIT
- 15 CULTUURSENSITIEVE ZORG

GEZINSBELEID IN VLAANDEREN

- 16 ENQUÊTE OVER DE IMPACT VAN DE CORONACRISIS OP GEZINNEN
- 18 KWETSBARE GEZINNEN EN CORONA
- 18 DAG VAN HET GEZIN – STUDIEDAG EN BOEK 'IN VERBAND MET GEZINNEN'
- 21 COMBINATIE ARBEID EN GEZIN
- 23 TELEWERK INCLUSIEF ORGANISEREN
- 23 WELKE WERELD NA CORONA?
- 24 JEUGDWERK
- 25 MAATSCHAPPELIJK ONDERNEMERSCHAP

ZINGEVING EN ETHIEK

- 26 HET ETHISCHE DEBAT ROND DE ZORG BIJ HET LEVENSEINDE EN EUTHANASIE
- 26 ETHISCHE EN PSYCHOSOCIALE ASPECTEN VAN PRENATALE DIAGNOSE

KWETSBARE GEZINNEN

- 27 NETWERKVERSTERKING VAN KWETSBARE DOELGROEPEN
- 28 EVALUATIE VAN DE ROL EN POSITIE VAN DE DIENSTEN VOOR ONDERSTEUNINGSPLAN EN DE DIENSTEN MAATSCHAPPELIJK WERK
- 28 ERVARINGEN EN NODEN VAN DE BEWONERS VAN HET TALITA-OPVANGHUIS VOOR DAK- EN THUISLOZE VROUWEN EN HUN KINDEREN
- 29 ZORG- EN DIENSTVERLENING

VLUCHTELINGEGEZINNEN

- 30 VEERKRACHT ONDERSTEUNEN
- 31 VLUCHTELINGENKINDEREN- EN JONGEREN
- 32 GEZINSHERENIGING

LEVENSLANG LEREN

- 34 KWALIFICERENDE TRAJECTEN VOOR SOCIALE PROFESSIONALS

PARTNERRELATIES EN SCHEIDING

- 35 RELATIEONDERSTEUNING VAN KOPPELS MET JONGE KINDEREN

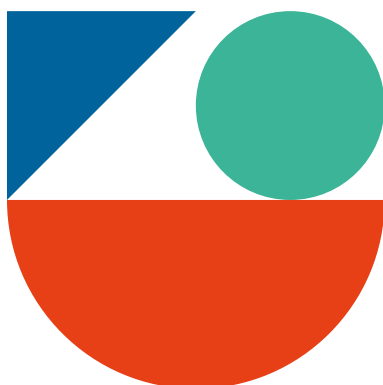
WAT IN 2020 NIET KON DOORGAAN

- 36 SUMMER SCHOOL
- 36 DIVERSI-DATE
- 37 EN NOG VEEL MEER...

VOORUITBLIK OP 2021 37

WIE ZIJN WE? 38

- 38 HET KENNISCENTRUM
- 38 DE MEDEWERKERS

VOORWOORD

2020 was geen jaar als een ander. Toch valt er heel wat terug te blikken, niet in het minst op de disruptieve invloed die het coronavirus had op onze hogeschool, ons kenniscentrum, op het werkveld en op gezinnen. Ondanks alle praktische en menselijke problemen leidde die disruptie ook tot innovatieve oplossingen. Zo timmerden we op korte tijd onze allereerste e-studiedag in elkaar, en bleek die fel gesmaakt te worden door een geïnteresseerd publiek, dat via de chat actief nakaartte.

De coronacrisis sijpelde ook door in ons onderzoek. We lanceerden een succesvolle enquête naar de impact van corona op gezinnen en bekeken hoe werkgevers thuiswerkende werknemers met gezinnen kunnen ondersteunen. We blikten ten slotte vooruit, naar hoe het verder moet na corona. (Meer) thuiswerk zal wellicht een blijver worden, maar hoe zorgen we ervoor dat dit inclusief gebeurt?

Daarnaast bleven we ook dit bijzondere jaar inzetten op onze corebusiness: het ondersteunen en sterker maken van gezinnen, in samenwerking met een uitgebreid netwerk van partnerorganisaties en experts. We brachten een e-learningpakket uit voor professionals die gezinnen in echtscheiding begeleiden, we startten onderzoek op om ouders bij te staan na racisme-ervaringen van hun kinderen, en we blijven onze onderzoeklijn rond de ondersteuning van vluchteling gezinnen verder uitbouwen, met als nieuwe focus gezinshereniging en het versterken van de kansen van begeleide kinderen in de opvang. Daarnaast peilen we op vraag van de jeugdbeweging zelf hoe divers de Chiro is, en blijven we onderzoeken hoe jonge Brusselse gezinnen beter ondersteund kunnen worden.

Ook in 2021 staan er boeiende onderzoeken en samenwerkingen op til, waarvan we u achterin dit jaarverslag al een voorproefje bieden. Laten we er samen iets moois van maken.

Tanja Nuelant

Studiegebieddirecteur Sociaal-Agogisch Werk

Kathleen Emmery

Coördinator van het Kenniscentrum Gezinswetenschappen

Gezins- en opvoedings- ondersteuning

Lokale gezinsondersteuning

Opvoedingsondersteuning en gezinsondersteuning zijn centrale thema's van het Kenniscentrum Gezinswetenschappen. Het onderzoek is praktijkgericht en gebeurt op vraag van en in nauwe samenwerking met verschillende organisaties in het werkveld. Het kenniscentrum tracht de behoeften van ouders in het vizier te krijgen en het aanbod van de hulpverlening daarop af te stemmen. Het helpt ook het bereik van deze organisaties te vergroten.

In opdracht van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) onderzochten we in 2019 wat de drempels zijn bij de in- en doorstroom naar Nederlandstalige gezinsondersteunende initiatieven in Brussel en hoe die drempels weggewerkt kunnen worden. We consulteerden daarvoor 277 Brusselse (toekomstige) ouders en 31 Brusselse werkveldactoren.

Tijdens dit onderzoekstraject 'Geïntegreerde gezinsondersteuning voor (toekomstige) ouders en hun jonge kinderen in Brussel' stelden we vast dat er wel degelijk een grote vraag is naar gezinsondersteuning. Het aanbod is echter te weinig bekend bij Brusselse ouders en dekt bovendien niet altijd de bestaande behoeften. Vooral voor kwetsbare ouders is niet altijd gepaste en betaalbare ondersteuning bereikbaar of beschikbaar.

Naast de ouderbrochure die in 2019 ingezet werd voor de terugkoppeling naar de deelnemers van het onderzoek, kwam in het voorjaar van 2020 een versie tot stand die ouders meer concreet op weg zet naar Brusselse ondersteuningsinitiatieven.

Pers

Verschillende media pikten begin februari de onderzoeksresultaten op. [De Morgen](#), [Bruzz](#), [Het Nieuwsblad](#) en [Daily Science Brussels](#) berichtten hierover. In het artikel ‘Gezinnen in Brussel vinden moeilijk de weg naar ondersteuning’ in Bruzz kwam onderzoeker Simonne Vandewaerde aan het woord: “Het aanbod sluit niet genoeg aan bij de noden van de mensen, wat zeker voor kwetsbare ouders zoals alleenstaanden en mensen die leven in armoede, een groot probleem is”. Daarom pleit Vandewaerde voor ondersteuning die dichterbij de mensen staat, en hechter verweven is. “Ieder kind heeft dezelfde rechten, en in Brussel worden er elk jaar enorm veel kinderen in armoede geboren. Alle Brusselse ouders moeten dus de nodige informatie en ondersteuning krijgen om sterke ouders te worden”.

LEZINGEN EN DEBATTEN

- Op 9 januari 2020 lichtten Simonne Vandewaerde en Kristien Nys de bevindingen en aanbevelingen van dit onderzoek toe bij het Lokaal Gezinsondersteunend Netwerk Molenbeek-Koekelberg. Ze gaven ook een toelichting voor medewerkers van het Brusselteam van Kind & Gezin.
- Begin februari werd in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding aan minister Beke een vraag gesteld over de onderzoeksresultaten. In de zitting van 13 oktober kwam het onderzoek opnieuw ter sprake. Er werd gevraagd hoe ver het staat met het traject om het geïntegreerd gezinsbeleid in Brussel verder uit te bouwen en bekend te maken, en welke acties op stapel staan om Nederlandstalige preventieve gezinsondersteunende initiatieven in Brussel beter toegankelijk te maken.

DeMorgen.

05/02/2020

Gezinszorg in Brussel moet toegankelijker. MICHEL MARTIN

De helft van de Brusselse gezinnen vindt de weg niet naar de juiste ondersteuning.

PROJECTLEIDERS

Kristien Nys en Kathleen Emmerly

ONDERZOEKERS

Bo Fagardo en Simonne Vandewaerde

FINANCIER

Vlaamse Gemeenschapscommissie

LOOPTIJD

afgerond in 2020

In 2020 is het kenniscentrum een vervolgentraject gestart om het **Brusselse gezinsondersteunende aanbod te versterken**. In drie wijken in Molenbeek (Historisch Molenbeek, Weststation en Hertogin) zetten we samen met Brusselse diensten en organisaties, waaronder partners van het Brusselse Huis van het Kind (HvhK), in op een toegankelijk ondersteuningsaanbod.

Onderzoeker Simonne Vandewaerde neemt een actieve rol op in verschillende overlegorganen en werkgroepen en kon met de partners reeds concrete acties ondernemen. Zo was ze betrokken bij de opstart van de 'pamperbank', waarvoor ze bij BNP Paribas ondersteuning kreeg. Daarnaast volgt ze onder meer ontwikkelingen op van de Brede School Molenbeek, de Perinatale werkgroep Brussel, en Born in Brussels. In juli bracht het kenniscentrum verschillende preventieve gezinsondersteunende

initiatieven samen om de expertise en de uitwisseling te versterken.

Op 24 september mochten Simonne Vandewaerde, Isabel Van Maele (inhoudelijke ondersteuner van de lokale gezinsondersteunende netwerken van het HvhK) en Nicole Mondelaers (Brusselwerking Kind & Gezin) de doelstellingen en de aanpak van het traject toelichten op het schepencollege van Molenbeek.

In het kader van dit traject werden preventieve gezinsondersteuning-wijkaarten ontwikkeld, in nauwe samenwerking met werkveld- en beleidsactoren. Daarnaast stimuleert Simonne Vandewaerde via de bestaande netwerken het clusteren van het aanbod van bestaande goede praktijken. Deze initiatieven moeten de toegankelijkheid van het gezinsondersteunend aanbod in Brussel bevorderen.

PROJECTLEIDERS

Kristien Nys en Kathleen Emmery

ONDERZOEKER

Simonne Vandewaerde

FINANCIER

Huis van het Kind (HvhK) Ket in Brussel

LOOPTIJD

januari 2020 - december 2021

Lokale en preventieve gezinsondersteuning

In de tweede helft van 2020 verkreeg het Kenniscentrum Gezinswetenschappen samen met Erasmus Hogeschool Brussel financiering van Innoviris voor het **BruF²riend-project**. Dit project staat voor het op wijkniveau uitbouwen van 'Family Friendly Neighbourhoods' voor jonge gezinnen in Brussel. Gedurende vijf maanden kunnen de onderzoekers (rondetafel)gesprekken voeren met gezinnen in een kwetsbare situatie, gezinsondersteuners en andere belangrijke partners om tot een gedragen onderzoeksaanvraag te komen.

In het najaar van 2020 ontwikkelde Kristien Nys samen met Karla Van Leeuwen (KU Leuven) een **online tool die de Huizen van het Kind kan helpen om lokale behoeften in kaart te brengen** en om de bevindingen terug te koppelen naar ouders, burgers en beleidsmedewerkers. Op 17 december 2020 lanceerde EXPOO deze tool op hun website. De tool is ook integraal opgenomen in de publicatie 'Zicht op lokale noden en behoeften', waarvan een gedrukte versie kan worden aangevraagd.

►► [Naar de tool](#)

Initiatieven voor mobiele preventieve gezinsondersteuning, die via een vrijwilliger gezinnen in een kwetsbare situatie 'aan huis' ondersteunen, worden met complexe uitdagingen geconfronteerd. Er is onder meer de toenemende vraag om het effect van hun werking aan te tonen en de (maatschappelijke) druk op vrijwilligers. DOMO, de afdeling Voorkempen en DOMO Vlaanderen vzw, stelden aan het Kenniscentrum Gezinswetenschappen de vraag om de impact van hun werking in kaart te brengen. Onderzoekers

Philippe Noens en Stephanie Maes begeleiden een projectgroep waarbij studenten ouders bevragen die een **DOMO-traject** hebben afgerond of stopgezet. Via verhalen proberen ze genuanceerd te begrijpen hoe DOMO-gezinnen het vrijwilligerswerk hebben ervaren. Samen met Kristien Nys wil Philippe Noens de onderzoeksvraag in het academiejaar 2021-2022 verbreden, naar de betekenis voor verschillende belanghebbenden: de gezinnen, de vrijwilligers, de dienst of organisatie en de ruimere samenleving; en naar andere organisaties zoals Stapsteen, Le Petit Vélo Jaune en De Katrol. Ook het Expertisecentrum Opvoedingsondersteuning wil hier mee over nadenken.

Expertise-uitwisseling

Op 15 januari 2020 organiseerden we een uitwisselingsmoment tussen vrijwilligersorganisaties enerzijds, en de opleiding en het kenniscentrum Gezinswetenschappen anderzijds over wat we voor elkaar kunnen betekenen. Vrijwilligersorganisaties Awel, Gastvrij Netwerk Vluchtelingenwerk, De Katrol, Domo vzw, het Centrum ter Preventie van Zelfdoding, Tele-Onthaal, Child Focus en vzw De Keerkring namen deel.

Pers

Philippe Noens nam het dit jaar op voor kinderen en jongeren, onder meer in het opiniestuk 'Hoe de pandemie jongeren mond(masker)dood maakte' in [De Standaard](#) op 31 oktober. "Is het verwonderlijk dat de nieuwe generatie zich verwaarloosd voelt? We spreken hen alleen aan als leerling – hou zo lang mogelijk de scholen open! – terwijl ze zoveel meer zijn: jeugdleiders, vrijwilligers, vrienden en eerste grote liefdes."

"Kinderen hebben recht op een ongelijke behandeling", stelde hij in het decembernummer van Plus Magazine, nota bene in het artikel 'Iedereen gelijk'. Daarmee bedoelde hij dat een 'gelijke' behandeling niet noodzakelijk betekent dat je elk kind exact evenveel geeft, maar dat je net rekening houdt met de eigenheid van ieder kind. "Ik zie gelijkheid meer als fairness." Dit thema komt ook aan bod in een nieuwe publicatie van het kenniscentrum over siblings, die in 2021 zal verschijnen. Daarover meer op het einde van dit jaarverslag.

BINNEN ONZE ONDERZOEKSLIJN 'GEZINS- EN OPVOEDINGSONDERSTEUNING' WERKTEN WE IN 2020 ONDER MEER AAN

3 NIEUWE PROJECTEN

3 WEBINARS

3 PERSBERICHTEN & OPINIESTUKKEN

2 NIEUWE TOOLS

ER WERDEN OVER ONS ONDERZOEK **3 PARLEMENTAIRE VRAGEN** GESTELD; ÉÉN OVER 'HELP, MIJN KIND DENKT AAN ZELFMOORD' EN TWEE OVER 'GEÏNTEGREERDE GEZINSONDERSTEUNING VOOR (TOEKOMSTIGE) OUDERS EN HUN JONGE KINDEREN IN BRUSSEL'.

Vroege gezinsondersteuning

In het voorjaar van 2019 kwam een samenwerking tot stand met de opleiding Vroedkunde van Odisee. Zij vroegen de betrokkenheid van het Kenniscentrum Gezinswetenschappen bij het **vervolgonderzoek van het PWO-project NeoParent 2.0: Het gezin in de kijker op neonatologie**. Onderzoekers Simonne Vandewaerde en Bo Fagardo namen vanuit het kenniscentrum het onderzoeksthema 'ontslag en continuïteit van zorg' op, samen met studenten Gezinswetenschappen. De

doelstelling van dit vervolgonderzoek is om de voorbereiding en begeleiding van ouders op het ontslag van hun kind van de afdeling neonatologie te optimaliseren en zorgcontinuïteit te garanderen. Daartoe onderzochten zij de (ondersteunings)noden van ouders thuis, na het ontslag van hun prematuur geboren baby. In september 2020 koppelden de onderzoekers hun bevindingen terug naar de partners bij Vroedkunde.

PROJECTLEIDER
Inge Tency (Vroedkunde Odisee)

ONDERZOEKERS
Simonne Vandewaerde en
Bo Fagardo

PARTNERS
Bachelor Vroedkunde en
studenten Gezinswetenschappen
Odisee

LOOPTIJD
2019-2020

Opvoeden bij en na scheiding

Hoe kan het belang van het kind vooropstaan bij een scheiding en in de transitie naar eventuele nieuwe gezinsvormen? En hoe kunnen sociale professionals een gezin zo goed mogelijk begeleiden doorheen een scheiding of transitie? Het is een thema dat binnen het kenniscentrum al jaren met zorg wordt opgevolgd.

Omdat het kenniscentrum een reële nood aan concrete informatie en tips opmerkte bij hulpverleners, startten we in 2019 met een [onderzoeksproject om digitale en interactieve tools voor professionals te ontwikkelen](#), die ondersteuning bieden bij scheiding en gezinstransities. Het initiatief sloot tevens aan bij het actieplan van het departement Welzijn van de Vlaamse overheid inzake de aanpak van relatie- en scheidingsproblemen. Sibille Declercq, Claire Wiewauters en Kathleen Emmery gingen met de opdracht aan de slag.

Op 23 september stelden we ons **e-learning pakket voor professionals bij scheiding** online voor aan 260 geïnteresseerde deelnemers, onder wie heel wat professionals uit de gezins- en opvoedingsondersteuning. Het e-pakket licht de impact toe van het scheidingsproces en de daaropvolgende gezinstransities op alle betrokkenen, met bijzondere aandacht voor het perspectief van het kind. Daarnaast biedt het inzicht in conflicten op diverse niveaus en helpt het om die te ontmijnen. Professionals krijgen tips over hulp bieden bij moeilijke en conflictueuze gezinssituaties en over hoe gezinsleden op een positieve manier kunnen omgaan met de gezinstransities. Het pakket is voor iedereen gratis ter beschikking, maar mikt vooral op toepassing in de eerstelijns hulp, laagdrempelige initiatieven waar ouders makkelijk een beroep op doen.

PROJECTLEIDERS
Claire Wiewauters en Kathleen Emmery

ONDERZOEKER
Sibille Declercq

PARTNER
EXPOO

FINANCIER
Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van de Vlaamse overheid

LOOPTIJD
tot najaar 2020

>> [Ga naar het e-learning pakket](#)

>> Herbekijk de bijdragen van [Wouter Beke](#), [Kathleen Emmery](#) en [Sibille Declercq](#) en de [reacties](#) en [Q&A](#) tijdens de lancering

LEES
MEER

Scheiding en bezoekerimtes

Om escalatie bij een conflictueuze scheiding te voorkomen, kan gebruik worden gemaakt van een bezoekerimte in een CAW, waar ouders en kinderen onder begeleiding in contact kunnen treden met elkaar. Dit gebeurt vrijwillig of na verwijzing door de rechtbank. Ook het CAW van Brussel biedt zo'n bezoekerimte aan, waar het geconfronteerd wordt met steeds complexere vragen die leiden tot een lange wachtlijst. Het CAW vroeg het kenniscentrum om advies.

Sinds eind 2018 werkten we aan dit onderzoeksproject:

'(V)chtscheidingen en bezoekerimtes (CAW)'. Hierin brachten we in kaart hoe goed de verschillende hulporganisaties die rond (v)chtscheiding werken, elkaar kennen en samenwerken in Brussel. Studenten uit de tweede opleidingsfase Gezinswetenschappen werkten aan dit onderzoek mee.

De bevindingen en onderzoeksresultaten werden in 2020 gebundeld in een eindrapport voor het CAW. Dit werd verspreid bij de respondenten van het onderzoek.

Pers

In februari liet De Morgen Claire Wiewauters reageren op onderzoeksresultaten die stelden dat er "nauwelijks verschil [is] tussen nieuw samengesteld of 'gewoon' gezin". Claire Wiewauters maakt in een reactie wel de bedenking dat de kinderen zelf niet aan het woord komen. "Terwijl ander onderzoek toch leert dat de noden van kinderen en jongeren na scheiding en bij vorming van een samengesteld gezin vaak niet gelijklopend zijn met en soms zelfs tegengesteld zijn aan die van de volwassenen", zegt ze. "Ik acht de kans niet klein dat zij alles wat

positiever inschatten dan hoe kinderen en jongeren het zelf ervaren."

Knack liet haar in maart reageren in het artikel ['Een kind is toch geen "goed" dat je moet verdelen?'](#). "Bij de echtscheidingswet van 2006 is met enkele factoren onvoldoende rekening gehouden", zegt ze. "De belangrijkste is misschien wel de leeftijd van het kind. Zo is co-ouderschap waarbij kinderen om de week bij een van beide ouders verblijven niet aan te raden als ze jonger zijn dan drie jaar. Een week is een te lange periode in de belangrijke ontwikkelingsfase waarin zij zich bevinden."

PROJECTLEIDERS

Claire Wiewauters en Kathleen Emmerly

ONDERZOEKER

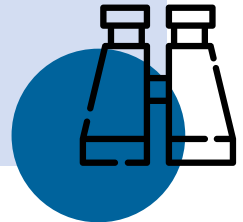
Stephanie Maes

PARTNER

CAW Brussel

LOOPTIJD

afgerond in 2020

EEN PEDAGOGOG REAGEERT

'DE WEEK-WEEKREGELING IS NIET IDEEAAL VOOR JONGE KINDEREN'

Claire Wiewauters werkt als psychotherapeute voor het Kenniscentrum Gezinswetenschappen en is auteur van *Een week mama, een week papa?*, een veelgeprezen boek over co-ouderschap. 'Bij de echtscheidingswet van 2006 is met enkele factoren onvoldoende rekening gehouden', zegt ze. 'De belangrijkste is misschien wel de leeftijd van het kind. Zo is co-ouderschap waarbij kinderen om de week bij een van beide ouders

van, en zo worden de positieve effecten van de regeling tenietgedaan.'

Tijdens haar lezingen is het Wiewauters opgevallen dat heel wat scheidende ouders sinds 2006 de oplossing zien in co-ouderschap. 'Ze redeneren: ik wil een goede ouder zijn, dus zal ik daar maar voor kiezen. Maar dat is natuurlijk niet altijd zo.'

Volgens Christine Van Roy kun je jonge kinderen het best aan de moeder toewijzen.

'Het kan niet dat rechters zo verschillend oordelen over verblijfsco-ouderschap.'

gescheiden ouders moeten hun verantwoordelijkheid ernstig nemen.'

Wiewauters stoort zich voorts aan de willekeur bij familierechters. 'Het blijven mensen, maar het kan niet dat ze zo verschillend oordelen over verblijfsco-ouderschap. Kijk ook naar de grote regionale verschillen in de toekenning van die formule: we merken dat mensen daarom zelfs verhuizen. Bijvoorbeeld naar Antwerpen, omdat ze daar bijna twee keer meer kans hebben.'

'Gelukkig worden de laatste jaren steeds meer bruggen gebouwd tussen welzijn en justitie. Hopelijk zal dat tot meer uniformiteit leiden.'

Gezinsondersteuning van moslimgezinnen

Net als alle andere ouders staan moslimouders in hun gezinsleven soms voor uitdagingen en hebben ze al eens nood aan ondersteuning. Het aanbod aan gezinsondersteuning is echter te weinig afgestemd op mensen met een niet-westerse migratieachtergrond. Het kenniscentrum wil aan deze noden tegemoetkomen met het praktijkgericht onderzoeksproject **'Gezinsondersteunend werken met moslimouders en -gezinnen: een gender-, cultuur- en levensbeschouwingssensitief vormingspakket voor zelforganisaties'**.

Sinds de start in 2018 ontwikkelden de onderzoekers een online vragenlijst voor ouders uit Brusselse en Vlaamse moslimgezinnen, in vier verschillende talen, die in 2019 door meer dan 300 moslimouders werd ingevuld. Begin 2020 werden twee focusgesprekken gehouden met groepen moslimmoeders uit Brussel, om een aantal complexere thema's te bespreken uit de online vragenlijst.

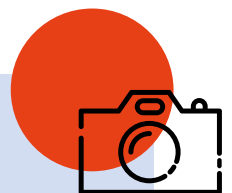
PROJECTLEIDER
Kim Lecoyer

COPROMOTOREN
Kristien Nys en Hans
Van Crombrugge

ONDERZOEKER
Samira Oizaz

LOOPTIJD
(online) studiedag en onder-
zoeksrapport verwacht in 2021

FINANCIER
Vlaamse overheid via steun aan
PWO-onderzoek

Samen met input van werkveldactoren werkten Kim Lecoyer en Samira Oizaz aan de ontwikkeling van een vormingstraject voor hulpverleners en gezinsondersteuners of -begeleiders. Dit online leertraject 'Moslimgezinnen ondersteunen' ging in oktober 2020 van start. Vijftien mensen namen deel aan het hele traject. De kernsessies voor deze groep vonden plaats op 30 oktober, 13 november en 4 december. Voor de begeleiding van de interactieve oefeningen in kleine groep werd er geregeld een beroep gedaan op kenniscentrumcollega's Birsen Taspinar en Evelyn Morreel, en op experts Sofian El Bouazati, Mohamed Benhaddou en Hamza Akkar. Een terugkomdag wordt georganiseerd in maart 2021.

Daarnaast werden verschillende webinars voor een breder publiek georganiseerd. Op 23 november dacht Birsen Taspinar samen met ons na over de vraag hoe we als gezinsondersteuners ouders, kinderen en jongeren beter kunnen begeleiden na een racisme-ervaring, in de webinar '[Hulpverlening en racisme. Gezinnen begeleiden bij racisme](#)'. Op 27 november verzorgde Mohamed Ben Haddou de webinar '[Omgaan met diversiteit in de hulpverleningsrelatie](#)'. Sofian El Bouazati bracht op 8 december de webinar '[Een djinn in de wachtkamer](#)', over islamitische visies op mentale problemen ten gevolge van bovennatuurlijke fenomenen zoals bezetenheid, het boze oog, zwarte magie en djinns.

Odisee | Kenniscentrum
DE CO-HOGESCHOOL | Gezinswetenschappen

INTERACTIEVE WEBINAR

HULPVERLENING EN RACISME

GEZINNEN BEGELEIDEN BIJ RACISME-ERVARINGEN
BIRSEN TASPINAR

23 NOVEMBER 2020, 14:00 - 16:00
ONLINE | BEPERKTE PLAATSEN

INSCHRIJVINGEN
www.kcgezinswetenschappen.be
MEER INFORMATIE
kcgezinswetenschappen@odisee.be

Odisee | Kenniscentrum
DE CO-HOGESCHOOL | Gezinswetenschappen

INTERACTIEVE WEBINAR

OMGAAN MET DIVERSITEIT

IDENTITEIT, KRACHTEN EN SPANNINGEN IN DE HULPVERLENINGSRELATIE
MOHAMED BEN HADDOU

27 NOVEMBER 2020, 14:00 - 16:00
ONLINE | BEPERKTE PLAATSEN

INSCHRIJVINGEN
www.kcgezinswetenschappen.be
MEER INFORMATIE
kcgezinswetenschappen@odisee.be

Odisee | Kenniscentrum
DE CO-HOGESCHOOL | Gezinswetenschappen

INTERACTIEVE WEBINAR

EEN DJINN IN DE WACHTKAMER

HOE BESPREKEN WE VERHALEN VAN BEZETENHEID EN ZWARTE MAGIE IN DE HULPVERLENING?
SOFIAN EL BOUAZATI

8 DECEMBER 2020, 14:00 - 16:00
ONLINE | BEPERKTE PLAATSEN

INSCHRIJVINGEN
www.kcgezinswetenschappen.be
MEER INFORMATIE
kcgezinswetenschappen@odisee.be

Opvoedingsondersteuning en suicidepreventie

In 2018 werd de online tool ‘**Help, mijn kind denkt aan zelfmoord**’ gelanceerd, die ingebed is in de website van Zelfmoord 1813, ook te vinden via ouders.zelfmoord.1813.be.

Op 5 mei 2020 stelde Vlaams Parlementslid Katrien Schryvers (CD&V) een parlementaire vraag over ‘Help, mijn kind denkt aan zelfmoord’ aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding. Ze wilde vooral weten hoeveel bezoekers deze website heeft en hoe het staat met de verdere plannen voor deze online tool voor ouders die te maken krijgen met kinderen met suïcidale gedachten. De website trekt maandelijks zo’n vijfhonderd unieke bezoekers, wat erop wijst dat dit project aan een reële nood beantwoordt.

Het tijdschrift Viewz publiceerde op 15 juni 2020 [een artikel van Alexandre Reynders](#) over dit project.

Het belang van dit project wordt duidelijk erkend, zowel in de praktijk, in het werkveld, als in de politiek. Niet verwonderlijk werd dan ook eind 2020 bekendgemaakt dat een vervolgproject van start mag gaan: ‘**Ondersteunende tool op basis van de noden en ervaringen van kinderen en brussen van iemand die aan zelfmoord denkt**’.

PROJECTLEIDER EN ONDERZOEKER

Alexandre Reynders

LOOPTIJD

Van eind 2020 tot 2023

PARTNERS

Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie (VLESP), Centrum ter Preventie van Zelfmoord, Familieplatform, EXPOO, De Ambrassade, HoGent.

FINANCIER

Vlaamse overheid

Psychisch welzijn

Samen met ‘t Schildpad vzw, een organisatie uit Poperinge die zich inzet voor het psychisch welzijn van jongeren, werkt het kenniscentrum ook aan het project ‘**Start2Share**’. Het gaat om een workshop voor jongeren die de vzw in samenspraak met onderzoeker Alexandre Reynders eind 2019 ontwikkelde, met als doel een veilige sfeer te creëren waarin jongeren gevoelens en gedachten met elkaar kunnen delen. Zo zouden ze leren omgaan met gevoelens en moeilijkheden, zich kwetsbaar durven opstellen, en veerkracht ontwikkelen.

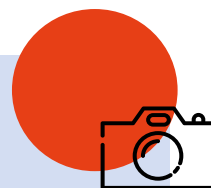
In 2020 werkte Reynders aan een evaluatieonderzoek van deze workshops.

PROJECTLEIDER EN ONDERZOEKER

Alexandre Reynders

LOOPTIJD

2019-2021

Diversiteit

Superdiversiteit

Het meest bekende boek van Dirk Geldof 'Superdiversiteit' vond dit jaar een concurrent in zijn nieuwe boek 'Als risico's viraal gaan. Welke wereld na corona?' (zie pag. 23). Toch verschenen ook in 2020 verschillende publicaties die voortbouwen op zijn eerder werk rond superdiversiteit en transmigratie. Geldof sprak ook meermaals op internationale congressen, zowel on- als offline. Hieronder een kleine greep uit zijn activiteiten van 2020.

Publicaties

Zo schreef Geldof onder meer in het Basisboek Sociaal Werk van Spierings en Spierts het hoofdstuk 'Sociaal werk in een superdiverse samenleving'. Over hetzelfde onderwerp verscheen een artikel van zijn hand in het Duitstalige tijdschrift 'Migration und Soziale Arbeit'.

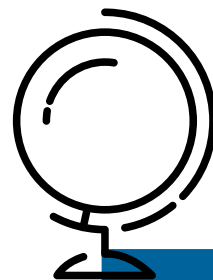
In 'Superdiversity, policy and governance in Europe' schreef hij samen met collega-onderzoekers Mieke Schrooten en Sophie Withaecx het hoofdstuk: 'Transmigration. The rise of flexible migration strategies as part of superdiversity'.

Daarnaast werkte hij aan enkele artikels over het belang van huisvesting in superdiverse steden, zeker voor vluchtelingen.

LEZINGEN

- Op 8 januari 2020 verzorgde Dirk Geldof een gastlezing aan het Sigmund Freud Institute in Frankfurt: 'Refugees in times of superdiversity and transmigration. The case of Belgium', waarbij hij inzichten uit zijn onderzoeken bundelde.
- In juni gaf hij de keynote 'Superdiversity: recognizing the complexity beyond multiculturalism' op de online conferentie 'The Multicultural Condition' in Olten, Zwitserland. In juli gaf hij een online keynotelezing in Bern, eveneens Zwitserland, over 'Dealing with superdiversity in the context of the Sustainable Development Goals'.

Cultuursensitieve zorg

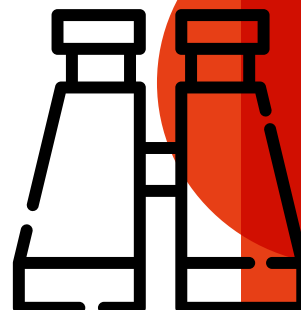
Ervaringen met racisme werken diep in op de ontwikkeling van kinderen. Ouders weten niet altijd goed hoe ze hiermee kunnen omgaan. Zij worden ook zelf met racisme geconfronteerd, soms in het bijzijn van hun kinderen. Eigen racisme-ervaringen van ouders, die onvoldoende zijn verwerkt, kunnen de ouder-kindrelatie bemoeilijken. Ouders die zelf niet met racisme geconfronteerd worden, kunnen op hun beurt hun eigen ervaringen niet in de opvoeding inbrengen.

Sinds 2019 zetten we op dit thema in door een aanbod voor ouders te ontwikkelen. Met het project **‘Ouders en racisme-ervaringen van hun kinderen’** bevragen we ouders, met het oog op het aanreiken van tools die ouders op een andere manier met racisme-ervaringen doen omgaan, zonder daarbij zelf op te branden. De bevindingen van dit onderzoek worden gebundeld in een boek, dat ook voor gezinsondersteuners bruikbaar zal zijn.

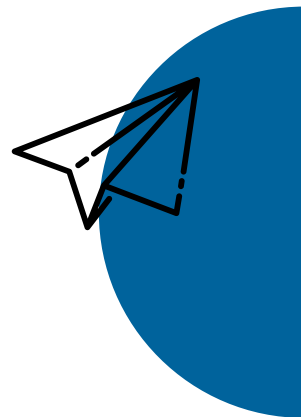
In de loop van 2020 heeft onderzoeker Birsan Taspinar reeds een 20-tal ouders gesproken over dit onderwerp. Uit de eerste analyse blijkt dat dit thema duidelijk onderbelicht is, zowel in de literatuur als in het middenveld. Op 7 juni interviewde De Zondag haar naar aanleiding van #Blacklivesmatter in het artikel: [‘Wie racisme tolereert, is eigenlijk medeplichtig.’](#) Op 14 juli organiseerde ze een focusgroep over racisme bij nieuwkomers, en op 12 november een focusgroep over racisme en ouderschap, beide in samenwerking met Vormingplus Limburg.

Eva vzw werkte dankzij het Europees Sociaal Fonds en de Vlaamse Gemeenschapscommissie een project uit rond **cultuursensitieve zorgambassadeurs in de thuiszorg**. In dit project trad ons kenniscentrum op als partner om de trainingssessies te ontwikkelen en te geven. Onderzoeker Birsan Taspinar verzorgde deze opleiding in cultuursensitieve hulpverlening aan de stagebegeleiders en de mentoren van de cultuursensitieve zorgambassadeurs. De opleiding liep tijdens de periode september 2019 tot februari 2020.

Menig psychosociaal hulpverlener ervaart religie als een belangrijk gespreksonderwerp. Met de tweedaagse bijscholing **Islamic Counseling** reikt lesgever Sofian El Bouazati concrete tools aan om hulpvragers met een moslimachtergrond te helpen in het vertalen van de moeilijkheden waar ze op botsen. Op 10 en 17 januari 2020 vond deze vorming plaats op campus Schaarbeek.

Gezinsbeleid in Vlaanderen

Enquête over de impact van de coronacrisis op gezinnen

Het zijn uitzonderlijke tijden. Er gelden strenge maatregelen om de verspreiding van het coronavirus in te dijken. Tijdens de eerste lockdown in het voorjaar van 2020 konden kinderen meer dan twee maanden geen lessen volgen op school. Veel ouders moe(s)ten noodgedwongen thuiswerken. Wij wilden graag weten hoe gezinnen zich aanpassen aan deze crisis, welke steun ze hebben, en voor welke oplossingen ze kiezen.

Op 23 maart lanceerden we een online vragenlijst over de volgende thema's:

- Op welke manieren ervaren gezinnen de combinatie gezin en werk in deze nieuwe context?
- Hoe organiseren gezinnen zich in deze periode?
- Hoe zoeken gezinnen naar oplossingen en steun in deze crisisperiode?

Op 20 april sloten we de enquête af met een geverifieerde respons van 5.245 respondenten die minstens 50% van de voor hen relevante vragen invulden. In de steekproef bleken de respondenten naar leeftijd, geslacht, regio, gezinsverband en inkomen voldoende vertegenwoordigd.

Vijf themadossiers bundelen de belangrijkste inzichten van de survey en zijn te [downloaden](#) op de website van het kenniscentrum:

- Combinatie gezin en arbeid in coronatijden (Miet Timmers, Joris Van Puyenbroeck en Kathleen Emmery)
- Thuiswerken nieuwe stijl (Miet Timmers, Joris Van Puyenbroeck en Kathleen Emmery)
- Partnerrelaties in coronatijden (Kathleen Emmery, Joris Dewispelaere en Joris Van Puyenbroeck)
- De minder leuke bubbel van kwetsbare gezinnen (Joris Van Puyenbroeck, Miet Timmers en Kathleen Emmery)
- Grootouders, het grote gemis (Hans Van Crombrugge, Miet Timmers en Joris Van Puyenbroeck)

De eerste resultaten werden voorgesteld op 15 mei, op een online studiedag naar aanleiding van de Internationale Dag van het Gezin (zie ook p. 18).

ONDERZOEKERS
Miet Timmers, Joris
van Puyenbroeck, Joris
Dewispelaere, Kathleen
Emmery, Alexandre
Reynders en
Hans Van Crombrugge

Bruzz interviewde Miet Timmers (klik op de foto) en [Kathleen Emmery](#).

Vooral ouders met kleuters uitgeput

Ouders van baby's en kleuters ervaren tijdens de lockdown het grootste conflict tussen werk en gezin. Dat blijkt uit een onderzoek van de Odisee Hogeschool. 'Het is heel belangrijk dat de regering rekening houdt met die groep.'

FREEK EVERS

Wie de lockdown met een baby of een kleuter doormaakt, weet dat het geen pretje is. Cijfers van Kenniscentrum Gezinswetenschappen van de Odisee Hogeschool bevestigen dat ouders van baby's (0 tot 2 jaar) en kleuters (3 tot 5 jaar) het meest

afzien. Respectievelijk 36 procent en 39 procent is emotioneel uitgeput na het (tele)werk op het einde van de dag.

"Dat is significant verschillend met ouders van oudere kinderen", zegt onderzoeker Miet Timmers. "Bijna 40 procent van de ouders van een kleuter heeft moeilijkheden om zich te concentreren op het werk. Dat is acht keer zoveel ten opzichte van het percentage uit de gezinsenquête van 2016."

De onderzoekers begrijpen dat het beleid in zijn existentiële met heel wat factoren moet rekening houden, veiligheid voorop. Toch hameren ze erop dat het welzijn in gezinnen

Thuiswerk geeft een enorme druk, zeker voor ouders van 0- tot 5-jarigen. © TIM COPPENS

moet meespelen in de afweging. "Op dit moment ziet het ernaar uit dat lagere en secundaire scholen gedeeltelijk zullen opengaan," zegt onderzoeker Joris Van Puyenbroeck, "kleuterscholen niet." Als dat het geval is, vragen de onderzoekers om ook aan de ouders van de allerkleinsten te denken. "Thuiswerk is al moeilijk, het veroorzaakt een enorme druk. Maar wat met ouders die straks moeten gaan werken? Ze kunnen hun kinderen niet bij de grootouders afzetten."

Minister van Werk Nathalie Muylle (CD&V) kwam eerder deze week al voor een deel tegemoet aan die bezorgdheden.

Ze stelde een en zogenaamd coronaverlof voor. Alleenstaande thuiswerkers zouden extra ouderschapsverlof kunnen nemen. Tijdens de plenaire vergadering in de Kamer kondigde Muylle aan dat ze dat voorstel wil uitbreiden naar alle ouders met minstens één kind jonger dan 12 jaar.

Een maatregel die de onderzoekers toejuichen. "Al moeten we er ons bewust van blijven: het zijn net zij die het financieel moeilijker hebben, zoals bijvoorbeeld alleenstaande ouders, die het minst ouderschapsverlof opnemen. De financiële compensatie moet hoog genoeg liggen."

BINNEN ONZE ONDERZOEKSLIJN 'GEZINSBELEID IN VLAANDEREN' WERKTEN WE IN 2020 ONDER MEER AAN

3 NIEUWE PROJECTEN

7 PERSBERICHTEN & OPINIESTUKKEN

3 (DIGITALE) STUDIEDAGEN EN WEBINARS

2 NIEUWE BOEKEN

WE BEVROEGEN MAAR LIEFST **5.245 RESPONDENTEN** IN HET ONDERZOEK NAAR DE IMPACT VAN DE CORONA-CRISIS OP GEZINNEN.

Pers

Bij de aanvang en bij de publicatie van de resultaten van de survey werden persberichten opgesteld met heel wat aandacht in kranten, radio en tijdschriften tot gevolg.

'Vooral ouders met kleuters uitgeput door combinatie werk-kinderen', kopte [De Morgen](#) op 24 april. Tijdens het VRT-nieuws van 19u op 25 april citeerde Martine Tanghe uit het artikel in haar interview met Vlaams onderwijsminister Ben Weyts.

[Knack.be](#) en [Bruzz.be](#) publiceerden op 14 mei artikelen en interviews over het onderzoek. Ook [Radio 1](#) (19 mei), [De Tijd](#) (22 mei), [Het Laatste Nieuws](#), de Engelstalige nieuwssite [The Brussels Times](#), [ATV](#), Plus Magazine, Q-music en [Libelle Mama](#) besteedden er aandacht aan.

Voor Sociaal.Net schreven onderzoekers Joris Van Puyenbroeck, Miet Timmers en Kathleen Emmery een analyse '[Niet iedereen heeft het goed in zijn bubbel](#)'. In het onderzoek naar de gezinsimpact van de coronamaatregelen bekeken ze expliciet hoe kwetsbare gezinnen deze periode beleven. Een sociale correctie op de coronamaatregelen voor gezinnen die het moeilijker hebben, dringt zich op, was dan ook een van de conclusies.

Kwetsbare gezinnen en corona

Na de bekendmaking en oproep tot deelname van ons corona-onderzoek nam het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) contact op met het kenniscentrum, met de vraag of we konden meewerken aan de verspreiding van een vergelijkbare survey, specifiek gericht naar personen met een handicap. We werkten mee aan het opstellen van de vragenlijst, en hielpen via de communicatie van onze corona-studie ook deze vragenlijst verspreiden.

Het lectoraat Jeugd van de Hogeschool Utrecht paste de survey licht aan, en verspreidde hem bij de Nederlandse bevolking. Samen met hen plannen we enkele publicaties waarbij we een vergelijking maken tussen Nederland en Vlaanderen. Concreet denken we aan een artikel over kwetsbare gezinnen en over de invloed van de corona-maatregelen op de relatie tussen (over)grootouders en (achter)kleinkinderen.

Een projectgroep van het tweede jaar Gezinswetenschappen werkt verder rond dit thema. We werken hiervoor samen met het Steunpunt Mens en Samenleving (SAM), die samen met sociale professionals uit de sectoren, OCMW's en CAW's, zoekt naar empowerende methoden die rekening houden met de beleving van de betrokkenen. Zij willen ook ten tijde van corona aanwezig en bereikbaar zijn voor mensen in moeilijke omstandigheden. Met deze projectgroep willen we in gesprek gaan met kwetsbare gezinnen en vragen hoe ze de nieuwe communicatie- en hulpverleningsmethoden van sociale professionals ervaren. De resultaten van dit onderzoek, vanuit het kenniscentrum gevoerd door Joris Van Puyenbroeck en Miet Timmers, zullen nadien zo breed mogelijk met het werkveld gedeeld worden.

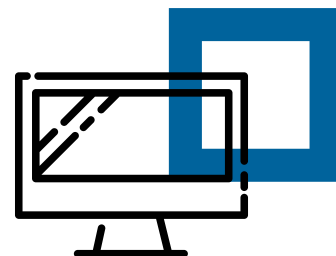
Dag van het Gezin – studiedag en boek 'In Verband met Gezinnen'

Op vrijdag 15 mei, de Internationale Dag van het Gezin, brachten we naar goede gewoonte onze jaarlijkse publicatie over gezinsbeleid uit, gekoppeld aan een studiedag. 2020 was op verschillende manieren een bijzondere editie. Corona was natuurlijk de grote stoorzender, maar tegelijk vierden we in dit moeilijke jaar ook het tienjarige bestaan van het kenniscentrum. Tien jaar praktijkgericht onderzoek vanuit het perspectief van gezinnen: het was een uitgelezen

gelegenheid om beleid en praktijk langs de 'gezinsmeetlat' te leggen. Vaak hebben beleidsmakers immers nog schroom over gezinnen te praten. Nog al te vaak komt 'in verband met gezinnen' als een voetnoot, als 'iets waar men ook nog iets over moet zeggen'.

In onze jubileumuitgave, die dan ook als titel 'In verband met gezinnen' meekreeg, bekeken onze onderzoekers thema's als opvoeding, zorg, relaties,

arbeid ... vanuit gezinsperspectief. Het is meteen ook een oproep aan beleid en praktijk om actief rekening te houden met de impact van hun ingrepen op gezinnen.

Welkom, de e-studiedag begint zo dadelijk om 10u:

Dag van het Gezin online
15 mei 2020

10u00 *Verwelkoming*

10u05 De gezinsreflex als leidraad voor beleid en praktijk, door Kathleen Emmery

10u20 'It takes a village to raise a child' – Hoe maakt een sterk lokaal gezinsbeleid het verschil? Door Elke Decruynaere

10u35 *Vragen & antwoorden, met Peter Goris als moderator*

10u50: Begrenzing van het vermogen als maatschappelijk vaccin – Kom op tegen hebzucht met fairisme, door Charles Leclef

11u05 Gezinsbeleid als motor voor sociale en gendergelijkheid, door Riet Ory

11u20 Altijd samen thuis..., klinkt gezellig of niet? Resultaten van onze gezinssurvey n.a.v. de Corona-crisis, door Miet Timmers en Joris Van Puyenbroeck

11u35 *Vragen & antwoorden, met Peter Goris als moderator*

12u05 Slotwoord door Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Odisee
DE CO-HOGESCHOOL

PRE-LIVE 01:03:42

Request control

E-studiedag In verband met Gezinnen

Ons jubileum vierden we noodgedwongen met een online studiedag. Het thema van de dag, 'De gezinsreflex als leidraad voor beleid en praktijk', werd ingeleid door Kathleen Emmery.

Met lezingen van de Gentse schepen voor Onderwijs, Opvoeding, Jeugd, Gezinsbeleid en Outreachend Werk Elke Decruynaere, bedrijfsleider Charles Leclef en adjunct-directeur van Femma Riet Ory, de voorstelling van de resultaten van ons corona-onderzoek door Miet Timmers en Joris Van Puyenbroeck, en een slotwoord door Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding Wouter Beke werd het een heel gevarieerd programma dat 200 virtuele aanwezigen kon boeien en voor een levendige chatboxuitwisseling zorgde.

>> [Herbekijk alle bijdragen op www.kcgezinswetenschappen.be](http://www.kcgezinswetenschappen.be)

ARTIKELS EN EXPERTISE-INBRENG OVER GEZINNEN EN GEZINSBELEID

Ook los van corona werden onze onderzoekers naar goede gewoonte geregeld geraadpleegd om hun expertise te delen of te reageren op actualiteit gelinkt aan gezinnen.

- De Morgen klopte op 20 februari aan bij Miet Timmers naar aanleiding van een incident rond een cohousingproject dat een groep 65-plussers zelf had opgezet, wat wettelijk nog niet mogelijk blijkt.
- Onderzoekers Gianni Loosveldt en Elisabeth Adriaens schreven samen het artikel 'De bevoegdheid voor het nemen van belangrijke beslissingen m.b.t. het kind: geen rechterlijke delegatie meer aan pleegzorgers', dat in mei in het Tijdschrift voor Familierecht werd gepubliceerd.
- Coördinator van het kenniscentrum Kathleen Emmery schreef een bijdrage voor het cahier Bouwen aan een breed sociaal beleid (uitg. Politeia), dat in augustus verscheen, met als titel 'Het garanderen van kinderrechten en grondrechten binnen een lokaal gezinsbeleid'.
- Onderzoeker Kristien Nys nam in het voorjaar van 2020 deel aan de stakeholdersconsultatie van Kind & Gezin en het Departement Onderwijs & Vorming over de bevraging van ouders, opvanglocaties en kleuterscholen over het zindelijk worden van kinderen.
- Op 10 september nam Kristien Nys deel aan het multidisciplinair voorbereidend overleg voor het symposium over de geestelijke gezondheid van kinderen en jongeren dat de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België zal organiseren in 2021. Kristien Nys kreeg er de gelegenheid om het perspectief van ouders in te brengen en het belang van ondersteuning van ouders.
- Onderzoeker Gianni Loosveldt verzorgt daarnaast een maandelijks overzicht van de nieuwe ontwikkelingen in het gezinsbeleid op Vlaams en federaal vlak. Dit stelt ons in staat om de actualiteit in verband met onze corebusiness op de voet te volgen.
- We ontvingen in 2020 de vraag naar medewerking aan een nieuwe editie van de Gezinsenquête. Daarvoor gaven Kristien Nys, Kathleen Emmery, Gianni Loosveldt en Miet Timmers al feedback bij de algemene opzet van de bevraging, en we engageerden ons voor verschillende werkgroepen.

Deel 1: gezinnen, opvoeding en relaties

Hoofdstuk 1. It takes a village to raise a child

Hoofdstuk 2. De stem van ouders in opvoedingsondersteuning

Hoofdstuk 3. Ouders en jeugdwerk in partnerschap

Hoofdstuk 4. Perspectieven van gezinnen over partnerrelaties en scheiding

Deel 2. Gezinnen, zorg en ondersteuning

Hoofdstuk 5. Zorg voor mantelzorg

Hoofdstuk 6. Persoonlijk budget, gedeelde zorg

Hoofdstuk 7. Van buddy tot community

Hoofdstuk 8. Het ethische dilemma bij de vraag naar euthanasie van personen met dementie.

Deel 3. Gezinnen en diversiteit

Hoofdstuk 9. Diversiteit is ontmoeting

Hoofdstuk 10. Veerkracht in kwetsbaarheid bij vluchtelingen.

Onderzoek ten dienste van een humanitaire benadering

Deel 4. Gezinnen, wonen, arbeidsmarkt en levenslang leren

Hoofdstuk 11. Hedendaagse gezinnen en hun woonst

Hoofdstuk 12. De combinatie van gezin en arbeid: een zaak van conflict, verrijking, balans en integratie

Hoofdstuk 13. Over het goede samenleven: vernieuwend sociaal ondernemerschap en de toekomst van gezinnen

Hoofdstuk 14. Levenslang leren als emancipatietool: de bacheloropleiding Gezinswetenschappen als good practice

Deel 5. Gezinnen en beleid

Hoofdstuk 15. Het perspectief van gezinnen en het gezinsbeleid

Hoofdstuk 16. Gezin als opdracht voor beleid en praktijk

Combinatie arbeid en gezin

Het kenniscentrum voert onderzoek naar het beleid en de praktijk over de combinatie arbeid en gezin, bijvoorbeeld in het kader van het **ESF-project 'De Sandwichcoach'**. Daarbij bekijken we hoe 45- tot 65-jarigen, die tegelijkertijd voor een ouder gezinslid en voor hun eigen jongvolwassen kinderen en/of eventuele kleinkinderen zorgen, begeleid kunnen worden bij het vinden van een goede combinatiestrategie. Tijdens een eerste fase werden 35 vrouwen en mannen uit de sandwichgeneratie geïnterviewd, van wie ook enkele voor de camera. Deze resulteerden in korte filmpjes die werden ingezet op webinars en rondetafels. Ze zullen ook op een website worden gepresenteerd. In het voorjaar 2021 wordt het onderzoeksdossier gepubliceerd.

Daarnaast werkte het kenniscentrum in het kader van dit ESF-project aan een hele reeks aanvullende tools voor verschillende doelgroepen:

- we ontwierpen een zelftest voor de sandwichgeneratie. Tijdens een webinar met ongeveer 150 aanwezigen voor CM werd deze al een eerste keer getest.
- samen met de Gezinsbond stelde onderzoeker Miet Timmers een online dossier samen om de 'sandwichgeneratie' beter te informeren en te ondersteunen. Het dossier is vrij raadpleegbaar op Goedgezind.be. Het werd tijdens de Vlaamse ouderenweek (16-22/11) gelanceerd en kwam ter sprake in het [Radio 2-programma De Madammen](http://Radio 2-programma) op 4 december.
- Veerle Lengeler, sandwichcoach bij Emino-Kompas, experimenteerde met verschillende methodieken om de 'sandwichers' te ondersteunen in hun combinatiestrategieën. In de periode maart - augustus 2020 kregen de methodieken vorm in een bundel voor loopbaanbegeleiders, met onder meer fiches waarmee de loopbaanbegeleider de sandwicher voorthelpt om alles goed en gezond gecombineerd te krijgen. Deze bundel zal in het voorjaar van 2021 nog verder worden getest in coachingsessies en krijgt dan zijn definitieve vorm. In het voorjaar van 2021 plannen we een tweede test met deze methodieken. We gaan daarvoor op zoek naar mensen uit de sandwichgeneratie die willen deelnemen aan online coachingsessies.

GLOBAL
ENTREPRENEURSHIP
WEEK
FINLAND
November 16-20, 2020

Integrating work and home in the Covid-19 times

European discussion and comparisons

November 16, 2020

At 9.00 – 10.30 CET (PL, BE, ES)
At 10.00 – 11.30 CET+1 (FI)

PROJECTLEIDER
Miet Timmers

ONDERZOEKERS

Tim Gielens (onderzoeker bij het Center for Sustainable Entrepreneurship Odisee) en Veerle Lengeler (loopbaanbegeleidingscentrum Emino-Kompas)

PARTNERS

Onderzoeksgroep Bedrijfskunde Odisee, Gezinsbond, loopbaanbegeleidingscentrum Emino-Kompas

PARTNERS VOOR TIME4HELP, HET INTERNATIONALE LUIK VAN DIT PROJECT

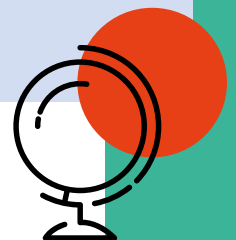
South-Eastern Finland University of Applied Sciences, de Spaanse ngo Fundación Acción contra el hambre en de Poolse vormingsorganisatie Dobre Kadry

FINANCIERS

Europees Sociaal Fonds (ESF), Vlaamse overheid

LOOPTIJD

tot 30 september 2021

- Hoe werknemers tijdens en na de coronacrisis ondersteunen en motiveren in de combinatie werk en gezin? Over deze vraag organiseerden we een [gratis webinar op dinsdag 9 juni](#). Het doelpubliek waren leidinggevend en hr-verantwoordelijken. Miet Timmers en Tim Gielens, onderzoeker bij het Center for Sustainable Entrepreneurship van Odisee, reikten hen inzichten aan uit onderzoek en vertaalden deze naar oplossingen voor de praktijk, met extra aandacht aan werknemers die de zorg voor kinderen combineren met de zorg voor ouderen. Er namen 23 mensen deel. In het voorjaar van 2021 plannen we een tweede interactief webinar. We zullen de informatie voor hr-professionals en leidinggevend in een kennisclip bundelen.
- Daarnaast willen we socio-culturele verenigingen en mantelzorgorganisaties adviseren. Op 8 december organiseerden we een eerste rondetafel met Neos, de Gezinsbond, de Federatie, Okra en de Landelijke Gilden. We werken aan een overzicht van aanbevelingen voor deze organisaties voor het beter afstemmen van hun werking op de noden van de sandwichgeneratie.

Dit ESF-project heeft ook een actief Europees luik via het **transnationale project Time4Help** dat vrouwen van 45+ wil ondersteunen op het vlak van toegang tot de arbeidsmarkt, ondernemerschap en de combinatie arbeid en gezin. In het academiejaar 2019-2020 vonden twee internationale meetings plaats in Finland en België. De geplande meeting in Polen kon niet doorgaan vanwege de coronalockdown, waardoor we overschakelden op online meetings. De Poolse partner Dobre Kadry ontwikkelde een online survey bij vrouwen van de sandwichgeneratie. We werkten actief mee aan de vragenlijst. De survey werd in het najaar van 2020 uitgerold in Polen, Finland, het Verenigd Koninkrijk, Italië en België. De eerste resultaten lijken te bevestigen dat vrouwen uit de sandwichgeneratie over het algemeen meer tijd besteden aan zorgtaken. In deze voorlopige fase werden ook al verschillen tussen de deelnemende landen opgemerkt.

In het kader van 'Time4Help' verzorgde onderzoeker Miet Timmers op 16 november een internationale webinar over de sandwichgeneratie: 'Integrating work and home in the COVID-19 times'.

Publicatie Samen verbindt: Wat generaties van elkaar kunnen leren

Generaties hebben elkaar nodig om zich te ontwikkelen, om zich goed te voelen. Jong en oud hebben er baat bij om elkaar te ontmoeten en elkaar te leren kennen. Heel wat professionals in de ouderenzorg en leerkrachten zijn vaak de pioniers om intergenerationele projecten op te zetten. Om hen te inspireren en te ondersteunen kwam het boek 'Samen verbindt: wat generaties van elkaar kunnen leren' tot stand. De publicatie bevat een twintigtal interessante projectfiches van motiverende initiatieven. Miet Timmers schreef het theoretische hoofdstuk waarin vanuit een evidence-based aanpak gekeken wordt naar intergenerationele initiatieven. Wat zijn de succesfactoren en hoe breng je oud en jong samen op een manier dat iedereen er voordeel bij heeft? Reinhilde Peeters, oud-student gezinswetenschappen, brengt heel wat praktische tips en ideeën samen voor de concrete organisatie van projecten en initiatieven. Jurn Verschraegen, directeur van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen, schreef het voorwoord. Het boek werd uitgegeven door Politeia.

Telewerk inclusief organiseren

Naar aanleiding van het corona-onderzoek (zie pag. 16) tekende het kenniscentrum in op een ESF-onderzoeksoproep over transnationaliteit. De belangrijkste doelstelling van ons projectvoorstel '[Telewerk inclusief organiseren](#)' is de ongelijkheden op het vlak van bijvoorbeeld gender, etnisch-culturele diversiteit en gezinssamenstelling die bestaan in de toegang tot thuiswerk te verminderen en op die manier de inzetbaarheid van deze groepen te verhogen.

In het najaar van 2020 brachten we verschillende boeiende partners samen die vanaf 1 februari 2021 het project volop zullen trekken en inhoud geven. Vanuit Vlaamse kant zetten Imec-Mediawijs en Ella vzw mee hun schouders onder het project. In de klankbordgroep geven ook de Vrouwenraad, Loopbaanbegeleidingscentrum Emimo, de Boerenbond en Tolbo mee richting en inspiratie aan het project. Linda Drupsteen-Sint van Hogeschool Windesheim (NL), Laurence Habib van Universiteit Oslo met (NW) en Anja Abendroth van Universiteit Bielefeld zullen mee hun expertise over telewerk inbrengen tijdens de internationale conferenties die het kenniscentrum in 2021 en 2022 zal organiseren.

Welke wereld na corona?

Als een van de eerste Vlaamse auteurs schreef Dirk Geldof over de coronapandemie. '[Als risico's viraal gaan. Welke wereld na corona?](#)' verscheen begin juni 2020. Hierin onderzoekt hij hoe het covid-19-virus onze samenleving – blijvend – verandert, en wat het 'nieuwe normaal' zou moeten worden. Hij stelt kritische vragen die ook betrekking hebben op ons klimaatbeleid, en op de economische keuzes van onze maatschappij en de politiek. Hij ontmaskert corona als een ongelijkheidsvirus: bevolkingsgroepen worden ongelijk getroffen door de ziekte, en daarnaast worden de armoedekloof en de leerachterstand van bepaalde leerlingen groter.

Pers en publicaties

Op Sociaal.Net verscheen op 2 juni een [voorpublicatie van zijn boek](#), onder de titel: 'Welke wereld na corona? Gewoon de samenleving heropstarten lijkt me wenselijk noch verstandig'. "De vraag is niet alleen hoe we de samenleving en de economie weer opstarten, maar vooral ook welke samenleving en welke economie we weer willen opstarten. Hoe kunnen we de risico's voor morgen structureel beperken? Hoe zorgen we er met andere woorden voor dat de wereld na corona niet harder, ongelijker, onzekerder en angstiger wordt, maar dat de ervaren kwetsbaarheid opnieuw verbindt en tot een herweging van waarden en prioriteiten leidt?"

In mei publiceerde Geldof kritische opiniestukken in verschillende media, waaronder De Tijd en [VRT Nws](#), waarin

hij het kortetermijndenken in functie van economisch gewin aan de kaak stelde. De keuzes die in de nasleep van corona gemaakt worden, kunnen dan ook het klimaatbeleid maken of kraken, volgens Geldof.

Drie opiniestukken van zijn hand verschenen op De Wereld Morgen dit jaar. In juni publiceerde hij '[Waarom corona ook etnisch profileert](#)', naar aanleiding van de Black Lives Matter beweging, in oktober schreef hij over de tweede golf '[Welke wereld na corona?](#)', en in december '[Een vaccin tegen corona-shoppen?](#)', waarin hij bezorgdheden uit over het heropenen van de winkels in de aanloop naar kerstmis.

LEZINGEN EN DEBATTEN

- Op de 20ste internationale Migratie Conferentie, online georganiseerd vanuit Zwitserland op 20 juni, gaf Dirk Geldof de lezing 'Corona and Migration: Which world after corona?'.
- En op de openingsdag van de virtuele Boekenbeurs, 1 november 2020, werd Dirk Geldof geïnterviewd door Tom De Cock over zijn boek 'Als risico's viraal gaan'. Daarnaast gaf hij verschillende online lezingen over zijn boek en kwam hij in augustus aan het woord in de podcast '[Reuzen van kennis](#)' van Acco.

Jeugdwerk

Hoe bouw je als jeugdwerker een goede relatie op met de ouders en hoe betrek je hen op een constructieve manier bij het jeugdwerk? Een vraag die vele jeugdwerkers, of het nu professionals of vrijwilligers zijn, bezighoudt.

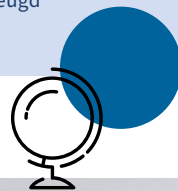
De voorbije twee jaar werkten onderzoekers Evelyn Morreel, Kristien Nys en Karla Van Leeuwen in nauw overleg met jeugdwerkactoren aan een ondersteuningstool die hierbij wil helpen. Het eindresultaat is 'Meet the Parents?!', een speels reflectie-instrument voor begeleiders in het jeugdwerk over contact en communicatie met ouders.

Het spel werd op 1.500 exemplaren verspreid in Vlaanderen en Brussel.

PROJECTLEIDERS
Kristien Nys en Karla Van Leeuwen (Onderzoekseenheid Gezins- en Orthopedagogiek (KU Leuven))

ONDERZOEKER
Evelyn Morreel

PARTNERS
De Aanstokerij vzw en tal van jeugdwerkactoren waaronder Chirojeugd Vlaanderen, Vlaamse Dienst Speelpleinwerk, Kazou; De Ambrassade; Kras Jeugdwerk; Demos. Met steun van het Departement Cultuur, Jeugd en Media.

Ondertussen startten we een nieuw onderzoek op, dat wil nagaan [hoe divers de Chiro is](#). Voor Chirojeugd Vlaanderen is diversiteit al enkele jaren een hot topic. De Chiro wil inclusief zijn en werkte daartoe een diversiteitsplan uit, maar had tot nu toe geen goed zicht op hoe divers ze eigenlijk is. Het kenniscentrum zoomde onder leiding van Evelyn Morreel, met medewerking van studenten uit de tweede bachelor Gezinswetenschappen, in op de sterktes en zwaktes van het omgaan met diversiteit. Ze bekeken ook hoe de feitelijke situatie ervaren wordt door leiders, leden en ouders. Mede door de coronacrisis liep de datacollectie vertraging op, maar in september 2020 werd het onderzoek toch opgeleverd voor de stuurgroep. Chirojeugd Vlaanderen verwerkt het onderzoeksrapport in de communicatie over hun diversiteitsplan.

Maatschappelijk ondernemerschap

De Stuyverij is een sociale onderneming die mensen vorming, netwerken en ruimtes aanbiedt om in een veilige omgeving stappen te zetten in hun persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijk ondernemerschap. Het project startte in Kortrijk maar is ondertussen als incubator actief in binnen- en buitenland. Het biedt heel wat initiatieven voor en door gezinnen. Een van de bekendste projecten is Cokido, het platform voor kinderopvang in beurtrol dat intussen bestaat uit meer dan veertig autonome groepen verspreid over Vlaanderen.

Joris Dewispelaere startte een onderzoek op naar de visie, de missie en de methodieken van De Stuyverij en Odisee trad toe tot het consortium dat de Stuyfplekmethodieken verder verdiept en opschaaft.

Dewispelaere schreef mee aan het **ESF-project: 'Activeren door Stuyfplekken'**. Vorig en volgend jaar zal het kenniscentrum zijn expertise inbrengen

voor de impactmetingen van dit project. Onderzoeker Bo Fagardo werkt hieraan mee. Er is een indicatorenset ontwikkeld die de basis vormt voor de bevraging van deelnemers en partners. Er is al een reeks interviews met 'bestuyvers' afgenomen, na zogenaamde 'connectorstafels', waarbij deelnemers over hun projecten van gedachten konden wisselen. Ook eerste focusgroepen met partners vonden plaats. Daarnaast werd er actief deelgenomen aan het (online) 'stuyfaanbod', waardoor de samenwerking ook warm blijft tijdens de coronacrisis.

Tussentijdse rapporteringen droegen bij tot de goedkeuring van twee nieuwe ESF-projecten die de oprichting of verdere ontwikkeling beogen van Stuyfplekken in Tielt, Oostende, Turnhout, Lier en Berchem.

Het huidige onderzoek loopt tot 31 december 2021; de samenwerking loopt verder via het Consortium.

In het septembernummer van het vaktijdschrift Viewz verscheen een artikel van Joris Dewispelaere en Eefje Cottenier, 'Stuyfplekken: de kracht van betrokkenheid over alle hokjes heen'.

PROJECTLEIDER
Joris Dewispelaere

ONDERZOEKER
Bo Fagardo

PARTNERS
De Stuyverij, Consortium
Stuyfplekken (o.a. Blenders,
VDAB, VOC-opstap, groep
Ubuntu)

FINANCIER
Europees Sociaal Fonds (ESF)

LOOPTIJD
2019-2021

Zingeving en ethiek

Het ethische debat rond de zorg bij het levenseinde en euthanasie

Een actueel en controversieel thema betreft euthanasie bij psychiatrische patiënten. Eén van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor euthanasie, is dat de patiënt wilsbekwaam is. Bovendien dient een arts te beoordelen of de beslissing 'weloverwogen' is.

In een onderzoek dat focust op **euthanasie bij psychisch lijden**, gaat Adelheid Rigo samen met Frank Schweitser na hoe psychiaters en neurologen een beoordeling maken van het weloverwogen karakter van een verzoek. Het onderzoek leidde tot een artikel in het Journal of Medical Ethics (augustus 2020) in samenwerking met Frank Schweitser, Johan Stuy en Wim Distelmans ('Assessment of patient decision-making capacity in the context of voluntary euthanasia for psychic suffering caused by psychiatric disorders: a qualitative study of approaches among Belgian physicians').

Een treffend voorbeeld van een aandoening die sterk toeneemt is de ziekte van Alzheimer. De geneeskunde blijft (voorlopig?) machteloos in het vinden van een remedie. De ziekte van Alzheimer stelt ons in de gelegenheid om een aantal filosofisch-ethische probleemstellingen over ouder worden en dementie in de moderne samenleving te formuleren en uit te werken.

De ethiek vertrekt van de opvatting dat personen beschikken over een identiteit en een vermogen om te reflecteren over hun verlangens, behoeften, interesses, ... Demente personen beschikken niet langer over de mogelijkheid om herinneringen aan elkaar te verbinden. De oude herinneringen verdwijnen gewoon. Wie zijn de dementen? Kunnen zij gelukkig zijn? Sommigen geven de indruk van wel, anderen niet.

Dient de ethische houding te vertrekken van het gehele leven van de persoon die dement is geworden, of louter en alleen van de demente persoon zoals die momenteel is? Deze vraag is belangrijk bij de normatieve bepaling van hun belangen en rechten, hun 'autonomie' en hun waardigheid.

Op 31 oktober gaf Adelheid Rigo samen met Johan Stuy een lezing in het kader van een VUB-reeks over onderzoek naar 'Dood en samenleving', getiteld 'Een goede dood voor personen met dementie?'

Ethische en psychosociale aspecten van prenatale diagnose

Door de groeiende technologische ontwikkelingen in de genetica neemt de genetische informatie toe. De nieuwe generatie van DNA-sequentiëring maakt genetisch onderzoek goedkoper en toegankelijker. Klinische genetica speelt in steeds meer domeinen van de geneeskunde een rol. Waar enkele tientallen jaren terug prenatale en presymptomatische testen nog onderwerp waren van ethische discussie, legt het debat vandaag andere accenten.

Op 14 mei gaf Adelheid Rigo een online gastcollege aan de VUB, met als titel 'Het recht op niet-weten. Ethische vragen bij het bekendmaken van genetische informatie binnen families'.

Op 4 december nam ze als spreker deel aan een lunchsessie over ethiek op de VUB-campus in Jette, over 'Informed Consent and Medical Research'.

Kwetsbare gezinnen

Netwerkversterking van kwetsbare doelgroepen

In 2019 werd het kenniscentrum gevraagd om een **lerend netwerk op te zetten rond persoonlijke netwerkversterking bij mensen in armoede**, voortbouwend op het eerdere onderzoek 'Van buddy tot community'. De onderzoekers gingen in zee met Steunpunt Mens en Samenleving (SAM) vzw en TAO/De Link vzw en focussen op het werkmodel 'persoonlijke vriend' / 'duo-methodiek'. Elk van de deelnemende organisaties heeft een eigen expertise en inbreng, wat ook geldt voor de projecten die deelnemen aan het lerende netwerk.

Na een nationale startdag in 2019 kwamen de regionale netwerken samen. Omwille van coronamaatregelen vonden de interviews in 2020 online plaats. Op 25 mei ging het over diversiteit in duowerkingen, met bijdragen van Birsan Taspinar, Lore Robeyns en Kadja Aznag. Op 29 oktober werd er ingezoomd op outreach tijdens corona.

Bijscholingen

Op 23 januari gaf Elisabeth Adriaens een online presentatie over het nieuwe erfrecht. In het voorjaar verzorgde ze ook nog een aantal online bijscholingen voor professionals, over ouderen & partnerrelaties, onderhoudsuitkeringen en contactrecht tussen grootouders en kleinkinderen (op 26 maart), over ouderen & vermogensbeheer (op 30 april) en over kwetsbare ouderen & bewindvoering (op 7 mei).

Op 10 maart gaf Kristien Nys een presentatie over 'Mobiele ondersteuning en netwerkversterking voor kwetsbare gezinnen' tijdens de uitwisselingsdag voor medewerkers mobiele begeleiding, georganiseerd door EXPOO. Ze baseerde zich daarbij onder meer op ons onderzoek 'Persoonlijke netwerkversterking bij mensen in armoede'.

Pers

Kwetsbare groepen in onze samenleving voel(d)en de impact van de coronacrisis uiteraard veel scherper. In Knack schreef onderzoeker Pascal Debruyne op 28 maart een [opiniestuk over solidariteit ten tijde van corona](#), en hoe hoopvol het is dat er overall spontaan hulpinitiatieven opborrelen. Maar die solidariteit komt niet altijd terecht bij wie ze het meest nodig heeft, stelt hij vast, samen met docenten en onderzoekers sociaal werk en sociologie Mieke Schrooten, Elke Plovie en Rebecca Thijs in een [opiniestuk, op Sociaal.Net op 26 maart](#). Er is nood aan coördinatie tussen de vele opbloeiende eerstelijnsinitiatieven en de overheid. Op de website van Weliswaar borduurden de vier onderzoekers op 2 april verder over dit thema in het opiniestuk '[Geprangd tussen warme en koude solidariteit](#)'. Op 28 mei had Pascal Debruyne het op Sociaal.net dan weer over het feit dat [corona de onzichtbare dak- en thuislozen zichtbaar maakt](#). Lange wachtrijen bij voedselbanken, lokale basiswerkingen en burgerinitiatieven: je kon en kunt er niet meer naast kijken.

In december werd Pascal Debruyne ditmaal als initiatiefnemer van het Gents Solidariteitsfonds geïnterviewd door Apache en rondsloeg hij het jaar af met een positieve noot: 'Het medeleven en het besef te behoren tot een grotere gemeenschap waarin we dingen delen met elkaar, is een positief effect van deze situatie'.

ONDERZOEKERS

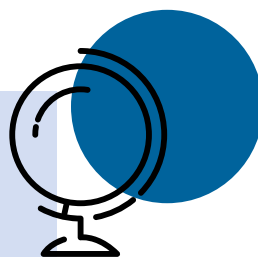
Kristien Nys en Joris van Puyenbroeck

PARTNERS

Vlaamse overheid (Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin), SAM vzw, TAO/De Link en Inge Verhaegen – Orthopedagogiek (Odisee)

LOOPTIJD

tot 31 maart 2022

Evaluatie van de rol en positie van de Diensten voor Ondersteuningsplan en de Diensten Maatschappelijk Werk

Dit onderzoek liep in opdracht van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) en had tot doel om objectieve informatie te verzamelen over de werkwijze van de Diensten Ondersteuningsplan (DOP(s)) en de Diensten Maatschappelijk Werk (DMW's) van de mutualiteiten omtrent vraagverheldering en de opmaak van ondersteuningsplannen. Dit al dan niet met het oog op de aanvraag van een persoonsvolgend budget. De onderzoekers kregen de opdracht de inzet van de beschikbare middelen te

evalueren. Het betrof een kwantitatieve analyse van de periode 2016-2019. Op basis van deze voorbereidende stap kan het VAPH een inschatting maken van de middelen die DOP's en DMW's nodig hebben om hun opdrachten te kunnen blijven uitvoeren.

Dit onderzoek brengt ook vanuit een kwalitatieve invalshoek in kaart wat er aangevuld en uitgediept kan worden zodat een traject voor vervolgonderzoek kan worden uitgetekend met lange termijn doelstellingen.

ONDERZOEKERS
Joris van Puyenbroeck en
Bo Fagardo

FINANCIER
VAPH

LOOPTIJD
2019 - januari 2020

[>> Eindrapport](#)

[>> Meer info en bijlagen](#)

Ervaringen en noden van de bewoners van het Talita-opvanghuis voor dak- en thuisloze vrouwen en hun kinderen

Talita is een opvanghuis voor dak- en thuisloze vrouwen met of zonder kinderen in Brussel. Naar aanleiding van zijn twintigjarig bestaan wilde het opvanghuis weten wat het betekend heeft voor de ex-bewoners. Hiertoe werd een werkveldproject uitgevoerd door de studenten van het volwassentraject Sociaal Werk van Odisee. In de conclusie van het onderzoeksrapport werd voorgesteld om ook de huidige bewoners te bevragen.

De raad van bestuur van Talita wenst dit advies op te volgen. Daarom werd besloten om in samenwerking met de opleiding Gezinswetenschappen en het Kenniscentrum Gezinswetenschappen

een kwalitatief onderzoek te doen naar de **ervaringen en noden van de huidige bewoners van Talita**. Dit onderzoek wordt uitgevoerd onder begeleiding van Alexandre Reynders en Eline Mechels en in het kader van het opleidingsonderdeel Projectwerk II in het traject jongvolwassenen van de opleiding Gezinswetenschappen. Het project zal leiden tot een onderzoeksrapport, dat zal worden samengevoegd met het onderzoeksrapport van de studenten Sociaal Werk.

ONDERZOEKERS
Alexandre Reynders
(projectleider) en Eline Mechels

PARTNERS
Opvanghuis Talita, Leen
Hellinckx (Sociaal Werk,
Odisee), studenten
Gezinswetenschappen Odisee

LOOPTIJD
tot midden 2021

Zorg- en dienstverlening

Vormingspakket voor voorafgaande zorgplanning in woonzorgcentra

De aandacht voor voorafgaande zorgplanning (VZP) in woonzorgcentra neemt toe. VZP wordt pas een continu proces wanneer de zorgverleners zelfzeker en met voldoende vaardigheden kunnen ingaan op de vragen van de bewoners. Met middelen van de Koning Boudewijnstichting werd een opleidingsmodule ontwikkeld om deze vaardigheden intensief te trainen in een gesimuleerde context, met ruimte voor uitgebreide feedback. Daarnaast is er extra nadruk gelegd op de rol van mantelzorgers binnen het proces van voorafgaande zorgplanning.

Dit onderzoek resulteerde in een trainingssessie waarbij de deelnemers in een gesimuleerde context leren VZP in de praktijk bespreekbaar te maken. Deze training is opgenomen in het aanbod van Odisee Advanced Education.

Onderzoeker Wim Peersman focuste in 2020 daarnaast onder meer op de **participatie en het welzijn van mensen die lijden aan de ziekte van Parkinson en hun mantelzorgers**. Om te beginnen werkte hij mee aan een exploratief onderzoek naar hoe deze mensen de multidisciplinaire informatiesessies van Parkinson Zorgwijzer Vlaanderen ervaren, welke informatienoden ze ervaren en hoe ze hun gedrag plannen te veranderen. Naast patiënten en mantelzorgers informeren, wil de organisatie hen ook in contact brengen met lotgenoten en ze de mogelijkheid bieden om ervaringen uit te wisselen. Ook is er de mogelijkheid tot contact met professionele hulpverleners buiten de context van een consultatie.

HOOFDONDERZOEKER
Wouter Coussement (studiegebied gezondheidszorg, Odisee)

COPROMOTOR
Wim Peersman

FINANCIER
Koning Boudewijnstichting

LOOPTIJD
Afgerond in februari 2020

Door in te zetten op een interprofessionele informatieverstrekking naar patiënten en mantelzorgers of partners toe, worden niet enkel drempels tot zorg verlaagd of weggenomen, maar bovendien wordt interprofessionele samenwerking gefaciliteerd.

Een tweede project vertrekt van deze inzichten en draait eveneens rond de sessies van Parkinson Zorgwijzer Vlaanderen, die vanwege de coronacrisis momenteel niet georganiseerd kunnen worden. Doel van dit project is het ontwikkelen van een online versie van deze informatiesessies. Een pilootversie zal worden geëvalueerd door middel van een bevraging en bijgestuurd.

Beide projecten gebeurden in samenwerking met Wim De Wilde (Vakgroep Revalidatiewetenschappen, UGent) en met Parkinson Zorgwijzer Vlaanderen.

Daarnaast werkte Peersman onder andere mee aan een artikel in de septembereditie van Journal of Communication Disorders, over wat ouders van kinderen met schisis verwachten van de logopedist: 'Parental perceptions and expectations concerning speech therapy-related cleft care - a qualitative study'.

Naar een introductie en professionalisering van penitentiaire ouderenzorg

Er verblijven steeds meer ouderen in gevangenissen, maar ze krijgen momenteel niet de gepaste zorg omdat het personeel deze doelgroep onvoldoende kent. Dit onderzoek, dat in september 2019 opstartte, wil penitentiaire ouderenzorg uitbouwen in cocreatie met het werkveld, via opleiding van het penitentiair personeel en de medewerkers van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, en via het voeren van rondetafelgesprekken met relevante actoren.

In dit project is een vormingsmodule ontwikkeld voor penitentiair personeel. Op dit moment wordt er een e-learning pakket ontwikkeld voor zorgverstrekkers en voor hulp- en dienstverleners.

PROMOTOR
Diète Humblet (studiegebied Gezondheidszorg, Odisee)

COPROMOTOR
Wim Peersman

PARTNERS
Opleiding Sociaal Werk (Odisee)

LOOPTIJD
loopt tot 30 september 2021

Vluchtelingengezinnen

Veerkracht ondersteunen

Uit het in 2019 afgeronde PWO-project **'Veerkracht ondersteunen bij ouders en kinderen van vluchtelingengezinnen'**, kwam zowel een [boek](#), 'Veerkracht in beweging. Dynamieken van vluchtelingengezinnen versterken' (Garant), als een [verteldoosje](#) voort: 'Wortelen in nieuwe aarde. Vertelkaarten over vertrekken en aankomen'.

Pers en publicaties

In het tijdschrift [Caleidoscoop](#) (2020/03) schreven Kaat Van Acker, Claire Wiewauters en Mieke Groeninck: "Uit onderzoek blijkt dat vroege psychosociale ondersteuning een belangrijk verschil kan maken in het voorkomen van trauma gerelateerde problematieken. [...] Om complexe problematieken te voorkomen, is naast traumaherstelzorg nood aan veerkrachtbevorderende begeleiding

voor deze gezinnen, zowel voor de ouders als voor hun kinderen." De auteurs lieten de lezers ook kennismaken met de methodiek 'Wortelen in nieuwe aarde' en hoe die in te zetten in klasverband.

Het artikel '[\(H\)erkennen en bevorderen van veerkracht bij vluchtelingengezinnen](#)', gepubliceerd in Welwijs (2020/02), gaf uitleg en tips over de praktijk van onderwijs en welzijnswerk.

Mieke Groeninck, Patrick Meurs, Dirk Geldof, Kaat Van Acker en Claire Wiewauters schreven mee aan het artikel 'Resilience in Liminality: How resilient moves are being negotiated by asylum seeking families in the liminal context of asylum procedures' voor de juni-editie van 'Journal of Refugee Studies'.

- Op 31 januari gaf Patrick Meurs de lezing 'Transculturele psychotherapie in tijden van migratie en vlucht' op de studiedag Grens-verleggingen van de Vlaamse Vereniging voor Psychoanalytische Therapie.

Vluchtelingenkinderen- en jongeren

Eind 2019 ging het onderzoeksproject 'Kansen voor begeleide kinderen in opvang versterken: visieontwikkeling, ondersteuning & vorming' van start. Begeleide kinderen en jongeren vormen bijna een derde van alle asielzoekers in het opvangnetwerk. Er is nood aan een gedragen visie op het begeleiden en beschermen van kinderen in opvangcentra en aan bijkomende training van alle betrokkenen in het opvangnetwerk, ook over heikele thema's zoals intrafamiliaal geweld. Naast die visieontwikkeling, werken we in dit project ook aan een tweetalig vormings- en informatieaanbod voor de opvangcentra, dat hen ondersteunt om kinderen te begeleiden en te beschermen.

Onderzoeker Katja Fournier voerde in het kader van dit onderzoek intussen verschillende experteninterviews uit, en meer dan 100 interviews in asielcentra met ouders, jongeren, ouders en kinderen samen, en medewerkers; 22 nationaliteiten kwamen aan bod.

Samen met het lerend netwerk dat ze opbouwden (waarvan de eerste

bijeenkomst plaatsvond op 10 december), gaan de onderzoekers in 2021 aan de slag om het vormingsaanbod te ontwikkelen.

PROMOTOR

Dirk Geldof

ONDERZOEKERS

Katja Fournier en Kaat Van Acker

PARTNERS

Fedasil en Kinderrechtencommissariaat

FINANCIER

AMIF-Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie

LOOPTIJD

tot midden 2022

Seksueel geweld

Meer dan de helft van alle vluchtelingen en migranten wereldwijd krijgt te maken met seksueel en gendergerelateerd geweld. Kinderen en jongeren maken de helft uit van deze groep en zijn extra kwetsbaar om slachtoffer te worden van zo'n geweld. Hun slachtofferschap blijft echter vaak onder de radar. Op 22 mei 2019 organiseerden we een studiedag over dit thema, in samenwerking met het Platform Kinderen op de vlucht. Op 19 juni 2020, Internationale dag voor de Uitbanning van Seksueel Geweld in Conflictsituaties, deelden we de bijdragen van deze studiedag, met concrete handvatten voor hulpverleners en begeleiders, in de publicatie '[Seksualiteit, seksueel geweld en jongeren met een vluchtverhaal. Welke tools en pistes zijn er voor de toekomst?](#)'.

We pleiten ervoor om te investeren in het herkennen en voorkomen van seksueel en gendergerelateerd geweld bij kinderen en jongeren met een vlucht- of migratieverhaal. Want dit geweld stopt niet bij de grens, het gaat ook ons aan.

Pers en publicaties

Bo Fagardo stelde deze publicatie op vrijdag 29 juni in [De Ochtend op Radio 1](#) voor. "Vermoed je problemen of vragen bij jongeren die je begeleidt? Ga dan vooral het gesprek aan; iedereen kan dat", is haar boodschap.

'De strijd tegen seksueel geweld tijdens conflicten gaat ook België aan', zo luidde het opiniestuk van Bo Fagardo en Melanie Zonderman op [Apache.be](#) en [DeWereldMorgen.be](#), dat verscheen op 18 en 19 juni 2020. Ook langs Franstalige kant werd er over de publicatie en het opinieartikel bericht in [Le Journal du droit des Jeunes](#) (JDJ).

ONDERZOEKER

Bo Fagardo

PARTNER

Platform Kinderen op de vlucht

LOOPTIJD

afgerond in 2020

Gezinshereniging

Bij het in 2019 afgeronde onderzoek rond veerkracht bij vluchtelinggezinnen bleef de vraag ‘Wat na gezinshereniging?’ naar boven komen. Hoe kunnen we de gezinsdynamieken, die onherroepelijk veranderen na zoveel ingrijpende gebeurtenissen, jaren van verwijdering en relaties op afstand,... beter ondersteunen? In het in 2019 gestarte PWO-project ‘Ondersteunen van het proces van herinnesteling bij gezinshereniging van erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden’ gaan we hierop in.

In dit onderzoek werden intussen al 25 gezinnen bevestigd voor, tijdens en na gezinshereniging. Eveneens 25 interviews vonden plaats met experts, zowel formele als informele spelers. Zo kwamen bv. verschillende voogden aan het woord maar ook medewerkers van o.a. het Rode Kruis en Minor Ndako.

Met vzw Platform Kinderen op de Vlucht gingen de onderzoekers in 2020 in zeven thematische sessies in gesprek over zeven kernproblematieken die uit de experteninterviews naar boven kwamen, zoals relationele kwesties, de woonproblematiek en juridisch-administratieve kwesties.

Met het lerend netwerk dat de onderzoekers rond zich hebben verzameld, willen ze een modulair ondersteuningstraject uitwerken voor de professionalisering van (in)formele hulpverlenende actoren.

Pers en publicaties

Over het Europese asiel- en migratiebeleid en het vluchtelingenkamp in Moria schreef Pascal Debruyne een [online opiniestuk in Mo*](#) dat verscheen op 16 september: ‘Solidariteit binnen Europa is een praktijk van afwentelen’.

Op 5 november verscheen zijn artikel ‘[Gezinshereniging: een mensenrecht onder druk](#)’ op Sociaal.Net. “Beleidsmakers spreken bij gezinshereniging vaak van een ‘eenduidige administratieve procedure’. Maar in de praktijk zien we conflicterende politieke en juridische kaders,” schrijft hij. “[...] corona zorgde en zorgt voor nog meer moeilijkheden: gesloten ambassades en ‘visum application centra’, beperkte bewegingsvrijheid in landen van herkomst, het veel moeilijker verkrijgen van documenten of het stilliggen van internationale mobiliteit.”

LEZINGEN EN EXPERTISE-UITWISSELING

- Pascal Debruyne presenteerde op de IMISCOE-conference begin juli in Luxemburg de paper die hij samen met Mieke Groeninck, Dirk Geldof, en Kaat Van Acker schreef: ‘Welfare Bricolage beyond Boundaries. Reassembling social work within transnational dynamics of family reunification of refugees in Belgium.’
- Stad Gent vroeg Debruyne om een beleidskader voor gezinshereniging mee uit te tekenen.

PROMOTOR
Mieke Groeninck

ONDERZOEKERS
Pascal Debruyne (hoofdonderzoeker), Dirk Geldof, Patrick Meurs, Claire Wiewauters, Kaat van Acker en Sander Van Acker

FINANCIER
Vlaamse overheid via steun aan PWO-onderzoek

LOOPTIJD
2019-2022

BINNEN ONZE ONDERZOEKSLIJNEN 'DIVERSITEIT' EN 'VLUCHTELINGEGEZINNEN' WERKTEN WE IN 2020 ONDER MEER AAN

MEER DAN 100 INTERVIEWS IN
ASIELCENTRA, MET **22 NATIONALITEITEN**

20 INTERVIEWS MET OUDERS OVER RACISME

2 FOCUSGROEPEN OVER NIEUWKOMERS,
OUDERSCHAP EN RACISME

25 GEZINNEN BEVRAAGD VOOR, TIJDENS EN NA
GEZINSHERENIGING

MEER DAN 25 EXPERTENINTERVIEWS

1 NIEUWE PUBLICATIE

2 OPINIESTUKKEN

Levenslang leren

Kwalificerende trajecten voor sociale professionals

PROJECTCOÖRDINATOR

Hilke Peremans (Orthopedagogie, Odisee)

ONDERZOEKERS

Jos Sterckx en Ken Van Roose (campus Brussel)

PARTNERS

Vlaams Welzijnsverbond, SOM, VIVO, Jes en Dbroej

FINANCIERS

Europees Sociaal Fonds (ESF) en Vlaamse overheid

LOOPTIJD

september 2020 – december 2022

Het project **'Kwalificerende trajecten voor sociale professionals'** wil proeftuinen opzetten om mensen die al aan het werk zijn op een pad brengen naar een (eerste of bijkomende) kwalificatie als 'sociale professional'. Werkenden dus die al professioneel in de sociale sector actief zijn (in een onderhouds-, technische of administratieve functie) of een andere job hebben, maar een sociale job beogen (en daar nog geen kwalificatie of vooropleiding voor hebben).

De opleiding zal aandacht hebben voor de empowerment van de sociale professional als individu (en als lid van groepen/gemeenschappen), voor de vaardigheden en attitudes die de instappende sociale professional nodig heeft en voor werkplekleren. De deelnemers worden gerekruteerd via het Odisee-netwerk van sociale ondernemingen en via een experimentele 'vindplaatsgerichte aanpak'.

Een achterliggend idee bij dit project is dat het studiegebied Sociaal-Agogisch Werk wil experimenteren met een studiegebiedbreed 'schakeljaar' of 'vooropleiding' voorafgaand aan onze reguliere opleidingen. Het project wil in elk geval drempels om te starten met een kwalificerende opleiding in kaart brengen en experimenteren met (deel-)oplossingen.

© VGC - Fotograaf Lander Loeckx

Partnerrelaties en scheiding

De vormingsorganisatie Encounter Vlaanderen, die workshops over communicatie en verbindende weekends voor koppels en alleenstaanden organiseert, werkt aan een vernieuwing en uitbreiding van hun vormingsaanbod. Joris Dewispelaere startte vanuit het kenniscentrum met een projectgroep van studenten en met bachelorproefstudenten Gezinswetenschappen onderzoek om hen daarbij te ondersteunen. Dit bestaat uit het in kaart brengen van noden, en uit voorstellen doen voor een vernieuwing van de methodiek van

het vormingsaanbod van **Encounter Vlaanderen** en verwante organisaties. Bestaande methodieken worden vernieuwd en aangevuld op basis van de huidige stand van belevingsgerichte en probleemgerichte counseling en partnertherapie (o.a. vanuit Focusing, Emotion Focused Partner Therapy) en van counselingmethodieken op vlak van spiritualiteit en zingeving in partnerrelaties. Tevens wordt het aanbod verder gedifferentieerd, met het oog op de toenemende diversiteit in partnerrelaties en samenleving.

PROJECTLEIDER EN ONDERZOEKER

Joris Dewispelaere

PARTNER

KU Leuven

OPDRACHTGEVER

Encounter Vlaanderen

LOOPTIJD

2020-2022

Relatieondersteuning van koppels met jonge kinderen

Het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin keurde een projectaanvraag van de Gezinsbond over **relatieondersteuning van koppels met jonge kinderen** goed. Het project wil jonge ouders ondersteunen in hun zoektocht naar een nieuw evenwicht tussen ouderschap en partnerschap. De hoop is om zo de drempel te verlagen om te spreken over moeilijkheden in relaties, zodat vragen omtrent de relatie even eenvoudig gesteld kunnen worden als vragen over opvoeding.

Samen met het Kenniscentrum Gezinswetenschappen en een projectgroep van studenten Gezinswetenschappen wil de Gezinsbond dit project evalueren. Hoe ervaren de deelnemers de inhoud en de vorm van [het aanbod?](#) En welke suggesties hebben koppels met jonge kinderen voor toekomstig relatieondersteunend aanbod?

PROJECTLEIDER

Kathleen Emmery

ONDERZOEKER

Bo Fagardo

PARTNER

Gezinsbond

LOOPTIJD

2020-2021

‘De grootste bedreiging voor je huwelijk? Tieners in huis.’ Kathleen Emmery, onderzoeker en coördinator van het kenniscentrum, legde op 23 juli 2020 uit hoe dat komt op Radio 1. Haar gouden tip? Blijf tijd maken voor elkaar, en spendeer je quality time desnoods buitenshuis. Want die tieners zorgen er natuurlijk voor dat je avonden onder jullie tweekjes, met de kleine kinderen in bed, wegvallen.

Wat in 2020 niet kon doorgaan

De pandemie gooide dit jaar heel wat roet in het eten. 2020 dwong ons als samenleving en als kenniscentrum om flexibeler dan ooit op te treden; om plannen uit te stellen, aan te passen, tot twee- of driemaal toe tussen scenario's te switchen, lange tijd in onzekerheid te werken, om dan soms uiteindelijk toch te moeten afgelasten. Graag vermelden we enkele van de vele evenementen die níét in 2020 plaatsvonden, maar waar wel hard aan gewerkt is. Hopelijk kunnen ze in een niet al te verre toekomst alsnog georganiseerd worden.

Summer school

De derde editie van de **Summer School Refugee children and families in Europe, social work and counseling** stond gepland van 22 juni tot 3 juli 2020. Op het programma stonden bijdragen over de Europese instituties en vluchtelingen en over werken rond veerkracht via de 'Tree of life' methode. Ook bezoeken aan verschillende ngo's en aan het Red Star Line-museum waren voorzien.

De Summer School richt zich zowel op studenten als op professionals, die er ook voor kunnen kiezen om enkel bepaalde delen op te nemen. Voor studenten is er een praktijkgericht onderdeel, waarbij een groepsopdracht gemaakt wordt.

Ook de Autumn Course die jaarlijks bij onze partnerorganisatie Fachhochschule Dortmund plaatsvindt, kon dit jaar niet doorgaan.

PROJECTLEIDER

Miet Timmers

PARTNERS

University of Applied Sciences and Arts (Fachhochschule) Dortmund, Grupo de Investigación en Psicología Comunitaria of the Pontificia Universidad Católica del Perú (PUCP) en Platform Kinderen op de vlucht / La Plate-forme Mineurs en exil.

MET DE STEUN VAN

Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLHUR)

Diversi-Date

Met de steun van de Vlaamse Gemeenschapscommissie werd in 2016 het project Diversi-Date opgestart. Jaarlijks komen eind maart meer dan honderd jongeren uit het Brusselse en Vlaamse secundair onderwijs (derde graad) samen op de campus Schaarbeek van Odisee voor een dialogdag vol werkwinkels, waar ze al doende uitwisselen diversiteit en levensbeschouwing.

We zouden in 2020 (opnieuw) samenwerken met Kookmet van Cultureghem, Pimento, de collega's van Sociaal Werk Odisee met hun Insalet – digital storytelling, en onze projectpartner Axcnt vzw. Voor het eerst zou ook de mobiele kunstorganisatie Piazza deelnemen. De deelnemers zouden dit jaar zowel van oude bekenden als het TA Jette komen, het Mater Dei-instituut Sint-Pieters-Woluwe, Virgo Plus Vilvoorde, en het Lucerna college Anderlecht; maar ook verschillende nieuwe scholen zouden deelnemen: Sint-Franciscusinstituut Oudenhove, Benedictuspoort Gent, en Sint-Lukas Brussel (KSO). We hopen van harte hen bij een toekomstige Diversi-Date te mogen verwelkomen.

De ESF-aanvraag om Diversi-Date internationaal uit te rollen, met Belgische, Nederlandse en Finse partners, werd recent goedgekeurd. Dit project, nu onder de titel 'Diversi-Date - Applying creative methods in a learning context' wordt dus zeker vervolgd!

ONDERZOEKERS

Alexandre Reynders,
Eline Mechels en Leen
De Clercq

PARTNER

Axcnt vzw

En nog veel meer...

Tijdens de (geannuleerde) studiedag 'Zero waste of Talent' wilde het netwerk 'Docenten voor diversiteit' graag een pleidooi voor een inclusieve benadering van diversiteit houden. Vanuit het kenniscentrum en de opleiding Gezinswetenschappen was docent en onderzoeker Evelyn Morreel hierbij betrokken.

De 14th World Conference on Bioethics, Medical Ethics and Health Law, die oorspronkelijk in mei 2020 zou plaatsvinden, is uitgesteld tot maart 2021. Hier diende onderzoeker Adelheid Rigo twee abstracts over het thema euthanasie voor in, die aanvaard werden voor live presentatie.

De bijscholing 'Wortelen in nieuwe aarde' werkt met het verteldooisje dat Claire Wiewauters en Kaat Van Acker ontwikkelden, dat inzet op veerkracht bij kinderen en jongeren met een vluchtverhaal. Deze (on campus) vorming werd in het voorjaar uitgesteld naar het najaar, en moest toen helaas opnieuw afgelast worden. In maart 2021 wordt deze opnieuw ingepland maar we opteren nu toch voor een [online editie](#).

UCLL RESEARCH & EXPERTISE
Odisee
DE CO-HOESCHOOL

Studiedag
20 maart 2020

Voor en door docenten met een warm hart voor diversiteit.
Campus Odisee Gezinswetenschappen Schaarbeek
9.30h-16.00h

Prijs 40€

9u – 9u30 Onthaal met koffie
9u30 – 10u30 Keynote
Gelijke kansen voor divers talent: inclusie en sense of belonging in het hoger onderwijs door Dr. Rick Wolff, Risbo & dr. Marieke Meeuwisse

10u45 – 12u15: workshops met keuze uit:
Werkvormen die inclusie bevorderen
Mindfulness in Superdiversiteit
Kleur bekennen: de neutrale docent in een intercultureel onderwijsklimaat?
Studenten met een migratie achtergrond die niet langer de uitzondering willen zijn in een auditoria en hoe zij hier verandering in willen brengen.
Diversiteitsmanagement: omgaan met de uitdagingen van onze superdiverse samenleving

12u15 – 13u15 Pauze
met boekenstand, multisensory space, storywall COCD box
13u15 – 14u30: Campfire sessions
14u45 – 16u00: Afsluiter door Elke Emmers

DOCENTEN VOOR DIVERSITEIT

ZERO WASTE OF TALENT
PLEIDOOI VOOR EEN INCLUSIEVE BENADERING VAN DIVERSITEIT

Meer info en inschrijfformulier

Vooruitblik op 2021

We sluiten deze terugblik graag af met mooie plannen. Zoals elk jaar bereiden we tegen 15 mei, **Internationale Dag van het Gezin**, een publicatie voor over een actueel gezinsthema. Deze keer bekijken we de unieke band tussen broers en zussen, oftewel 'siblings', een nog weinig ontgonnen terrein, zo blijkt. [We vertrekken in ons boek van het begrip 'fairness'](#), dat staat voor rechtvaardigheid, solidariteit, gelijke behandeling en respect voor het verschil. Naar goede gewoonte bekijken we deze thema's vanuit verschillende disciplines; zo worden onder meer antropologische interpretaties van siblingrelaties besproken, alsook hoe differentiële opvoeding inwerkt op de relaties tussen broers en zussen tijdens de verdere levensloop en bij zorgnoden, siblingrelaties na scheiding, siblings in de jeugdhulp, economische overwegingen bij de overdracht van een familiebedrijf, verschillende rollen die broers en zussen opnemen in de mantelzorg voor hun ouders, of implicaties van de hervorming van het erfrecht in België.

In 2021 gaan we van start met verschillende nieuwe projecten:

- Telewerk inclusief organiseren (ESF)
- Ondersteunende tool op basis van de noden en ervaringen van kinderen en brussen van iemand die aan zelfmoord denkt
- REFUFAM. Examining the impact of policy gaps on refugee families' psychosocial well-being and integration pathways
- Diversi-Date - Applying creative methods in a learning context
- Toekomstverkenningen: ruimtelijke verkenning van een superdiverse samenleving

Er lopen ook verschillende projecten af in 2021 waarvan de resultaten bekendgemaakt zullen worden:

- Sandwichcoach/Time4Help (ESF)
- Gezinsondersteuning van moslimgezinnen
- Ervaringen en noden van de bewoners van het Talita-opvanghuis voor dak- en thuisloze vrouwen en hun kinderen
- Hoe kunnen ouders omgaan met racisme-ervaringen van hun kinderen?
- Uithuisplaatsing van broers en zussen

Wie zijn we?

Het kenniscentrum

Het Kenniscentrum Gezinswetenschappen doet praktijkgericht onderzoek vanuit het perspectief van gezinnen, met als doel het versterken van hun functioneren en welbevinden. Studenten van de Odisee-opleidingen Gezinswetenschappen en Psychosociale Gerontologie werken vaak mee aan onderzoeksprojecten. Vanuit de kracht van gezinnen de verbinding tussen individuen en samenleving versterken, is ons motto.

Het Kenniscentrum Gezinswetenschappen maakt deel uit van de onderzoeksgroep Sociaal-Agogisch Werk van de Odisee-hogeschool. Co-hogeschool Odisee zet in op cocreatie. Odisee wil in zo nauw mogelijke samenwerking tussen studenten, docenten, bedrijven en andere partners jonge én volwassen mensen klaarstomen voor de steeds sneller evoluerende maatschappij. Odisee biedt 25 bacheloropleidingen in zes studiegebieden en diverse vervolgopleidingen. Ze heeft campussen in Aalst, Brussel, Gent en Sint-Niklaas.

De medewerkers

Adelheid Rigo is doctor in de wijsbegeerte en master in de klinische psychologie. Ze publiceert en voert onderzoek uit over ethische vraagstukken bij prenatale screening en diagnostiek, en rond de zorg bij het levenseinde en euthanasie.

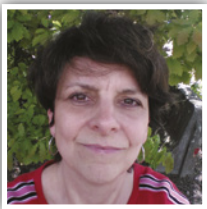
Birsen Taspinar is master in de psychologie en systeemtherapeute. In het kenniscentrum werkt ze aan projecten over cultuursensitieve zorg en over de impact van racisme op kinderen en ouders.

Alexandre Reynders is doctor in de sociale gezondheidswetenschappen en master in de sociologie en Europese studies. Hij werkt rond suïcidaliteit binnen de gezinscontext, interlevensbeschouwelijke dialoog en de ondersteuning van volwassen studenten.

Bo Fagardo is master in de criminologische en seksuologische wetenschappen. Zij werkt als onderzoeker aan projecten rond preventieve gezinsondersteuning, sociaal ondernemerschap, partnerrelaties en relatieondersteuning.

Anne Adé is master in de geschiedenis (oudheid) en behaalde een aggregaat Hoger Secundair Onderwijs. Ze werkt als communicatiemedewerker bij het kenniscentrum en als taalcoach binnen de opleiding Gezinswetenschappen. Ze stelde mee dit jaarverslag samen.

Claire Wiewauters is master in de pedagogische wetenschappen en psychotherapeut voor kinderen, jongeren en hun gezinnen. Ze publiceert en geeft vorming over de ontwikkeling van kinderen en jongeren en hun positie in gezin en samenleving.

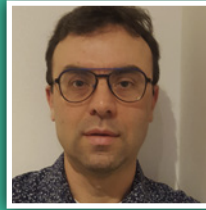
Dirk Geldof is doctor in de politieke en sociale wetenschappen, en bachelor in de wijsbegeerte. Hij publiceert en geeft vorming over migratie en superdiversiteit, transmigratie en vluchtelingen, en werkt verder op het kader van Ulrich Beck rond risicomaatschappij.

Gerd De Clerck is master in de moraalwetenschappen en bachelor in plastische opvoeding. Voor het kenniscentrum werkt ze mee aan de organisatie van lezingen en tentoonstellingen.

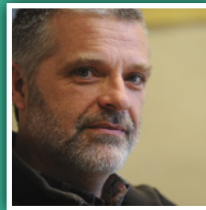
Eline Mechels is master in de sociologie. Ze is stafmedewerker voor het kenniscentrum en werkt mee aan Diversi-Date en aan het onderzoek naar de beleving van dak- en thuisloze vrouwen in Talita. Ze stelde mee dit jaarverslag samen.

Gianni Loosveldt is master in de rechten. Hij volgt het gezinsbeleid op voor het kenniscentrum. Zijn expertise ligt in het beleidsdomein welzijn, volksgezondheid en gezin, sociale zekerheid en de juridische bepaling van gezinsthema's.

Elisabeth Adriaens is master in de rechten en bemiddelaar in familiale zaken. Ze publiceert en geeft vorming over gezinsbeleid en focust op de juridische geletterdheid van gezinnen en het snijvlak tussen welzijn en justitie.

Hans Van Crombrugge is doctor in de pedagogische wetenschappen. Zijn onderzoek richt zich op opvoedingsondersteuning en pedagogie, op de rol van levensbeschouwing in gezinsrelaties, en op normatieve professionaliteit.

Ellen Van Houdenove is master in de psychologie en in de seksuologie, en doctor in de biomedische wetenschappen. Ze is opleidingshoofd voor de opleidingen Gezinswetenschappen en de banaba Psychosociale Gerontologie.

Joris Dewispelaere is doctor in de psychologie en experiëntieel psychotherapeut. Hij werkt rond partnerrelatie-begeleiding, spiritualiteit, sociaal ondernemerschap en professionalisering (kunstzinnige methodieken).

Evelyn Morreel is master in de pedagogische wetenschappen, sociale agogiek. Ze werkt als onderzoeker rond ouders en jeugdwerk.

Joris Van Puyenbroeck is doctor in de pedagogische wetenschappen, met als afstudeerrichting orthopedagogiek. Hij onderzoekt vraaggestuurde ondersteuning van mensen met een beperking, ouder wordende personen met een verstandelijke beperking, en inclusieve en informele zorg.

Jos Sterckx is bachelor in het sociaal werk. Hij biedt ondersteuning bij het realiseren van (Europese) onderzoeks- en dienstverleningsprojecten rond jeugdhulp, jeugdbeleid, en sociaal beleid.

Kristien Nys is doctor in de pedagogische wetenschappen. Haar onderzoek spitst zich toe op preventieve gezinsondersteuning (cfr. Huizen van het Kind), opvoedingsondersteuning en ondersteuning van gezinnen in kwetsbare situaties.

Kaat Van Acker is doctor in de sociale en culturele psychologie en experiëntieel psychotherapeut. Ze publiceert en geeft vorming over cultuur en emoties en (psychosociale) begeleiding van vluchtelingengezinnen.

Leen De Clercq is bachelor in het maatschappelijk werk, master in de orthopedagogie, en volgde een academische lerarenopleiding. Ze werkt mee aan het project Diversi-Date.

Kathleen Emmery is master in de criminologie en bachelor in de psychologie. Zij is coördinator van het kenniscentrum. Ze volgt jaarlijks het gezinsbeleid in Vlaanderen op en werkt mee aan onderzoek over partnerrelaties en relatieondersteuning.

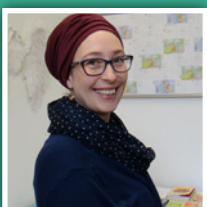
Lut Verstappen is master in de hedendaagse geschiedenis en in vrouwenstudies. Zij is communicatie- en stafmedewerkster en coördineert het programma van bijscholingen.

Katja Fournier is master in de politieke wetenschappen, met een specialisatie in Europees asiel- en migratierecht. Voor het kenniscentrum werkt ze aan het project 'Kansen voor begeleide kinderen in opvang versterken'.

Mieke Groeninck is master in geschiedenis, Europese studies en journalistiek, en doctor in de sociale en culturele antropologie. Ze voert onderzoek naar ondersteuning van vluchtelingengezinnen en gezinshereniging.

Kim Lecoyer is master in de sociale en interculturele psychologie, in de arabistiek en islamkunde, en in wereldgodsdiensten. Ze doet onderzoek naar gezinsondersteuning bij moslimgezinnen en geeft lezingen en bijscholingen over verwante thema's.

Miet Timmers is master in de geschiedenis, master in ontwikkelings- en bevolkingsstudies en postgraduaat in bedrijfskunde. Ze doet onderzoek naar de combinatie gezin en werk en naar de intergenerationele relaties.

Pascal Debruyne is doctor in de politieke wetenschappen, master in conflict and development, master in de moraalwetenschappen en bachelor in sociaal werk. Hij doet onderzoek naar gezinshereniging van erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden.

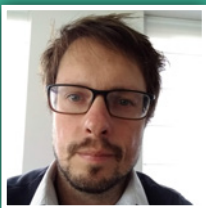
Simonne Vandewaerde is master in de politieke en sociale wetenschappen. Ze is onderzoeker bij het project 'Geïntegreerde gezinsondersteuning voor (toekomstige) ouders en hun jonge kinderen in Brussel'.

Patrick Meurs is doctor in de psychologie en master in de familiale en seksuologische wetenschappen. Hij geeft vorming en publiceert over hechting en cultuursensitieve hulpverlening.

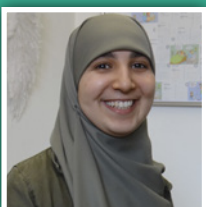
Stephanie Maes is master in de criminologie en heeft ook de Specifieke Lerarenopleiding afgerond. Ze voert onderzoek over (v)rechtscheidingen en bezoekruimtes.

Philippe Noens is doctor in de pedagogische wetenschappen en behaalde ook het lerarendiploma. Zijn onderzoek richt zich op gezinsopvoeding en diverse vormen van opvoedingsondersteuning, op de relatie gezin-maatschappij en gezinschool, en op de (gezins)pedagogiek.

Tanja Nuelant is master in de sociologie. Ze is directeur van het studiegebied Sociaal-Agogisch Werk bij Odisee.

Samira Oizaz is master in de pedagogische wetenschappen (richting orthopedagogiek) en bachelor maatschappelijk werk en gezinswetenschappen. Ze werkt als onderzoeker aan het project 'Gezinsondersteuning aan moslimgezinnen door zelforganisaties'.

Wim Peersman is doctor in de medische wetenschappen en master in de sociologie. Hij doet onderzoek rond het thema ouderenwelzijn en -participatie.

Sibille Declercq is bachelor in het sociaal-cultureel werk en behaalde een lerarendiploma. Ze is coördinator van Awel vzw en werkte mee aan het ontwikkelen van een tool voor professionals om te helpen bij scheiding en gezinstransities.

Wim Pauwels is bachelor communicatiebeheer en verzorgt de lay-out van het drukwerk en de verschillende publicaties van het kenniscentrum, waaronder dit jaarverslag.

Kenniscentrum Gezinswetenschappen

Huart Hamoiriaan 136, 1030 Schaarbeek

 facebook.com/gezinswetenschappen

 [@gezinswetensch](https://twitter.com/gezinswetensch)

kcgezinswetenschappen.be | odisee.be

